

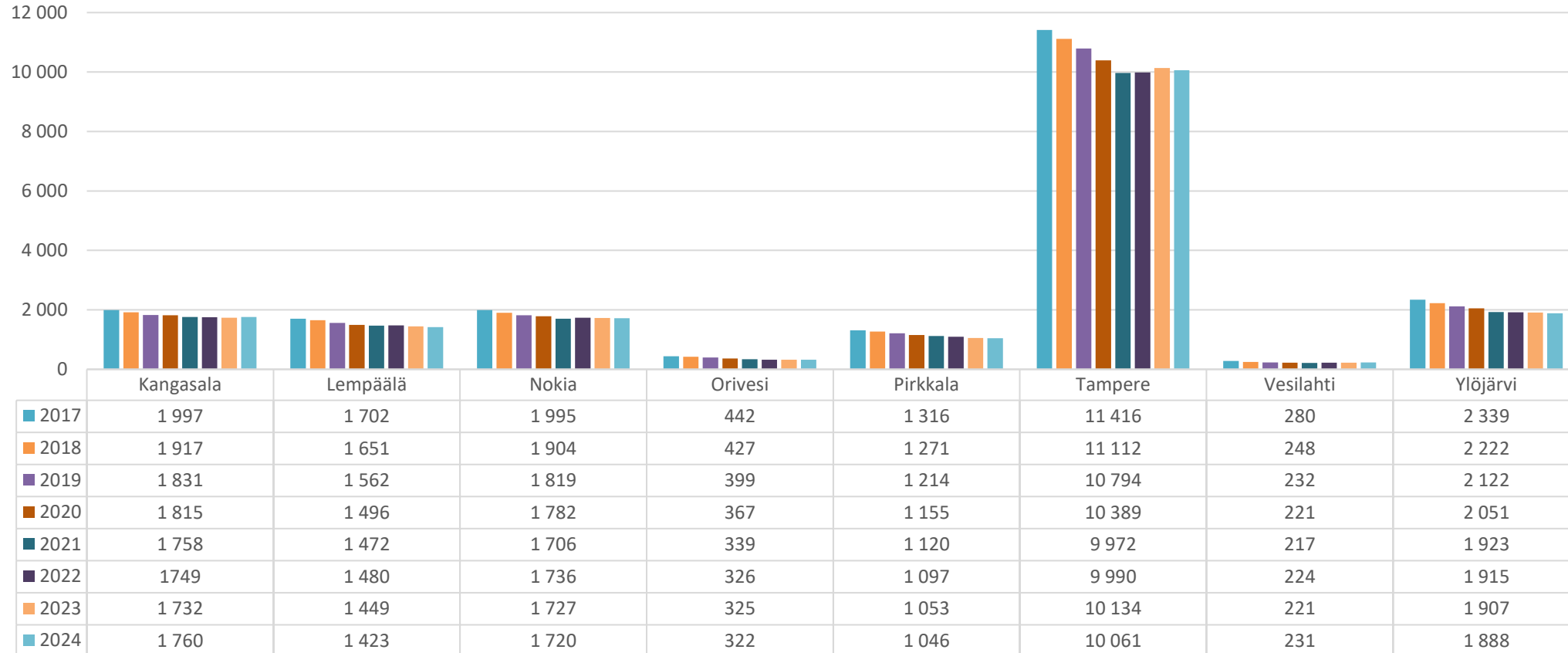
Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseudun varhaiskasvatuksen tilannekatsaus 2024

Henrik Hiekkataipale

1-5-vuotiaiden lasten kokonaismäärä

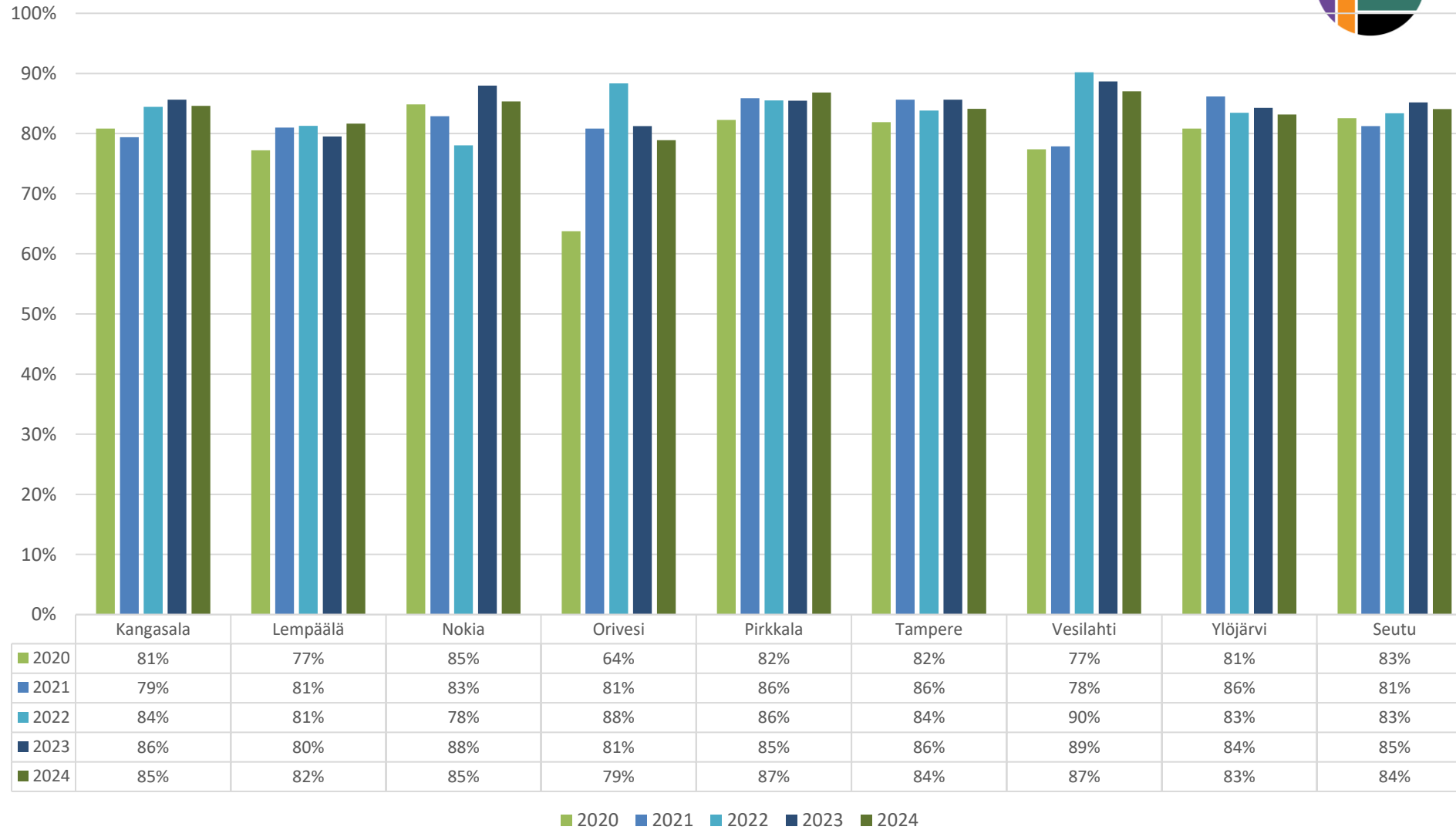

- Varhaiskasvatusikäisten lasten (1-5-vuotiaat) määrä on ollut seudulla laskusuunnassa viime vuodet. Vuodesta 2017 yhteismäärä on pudonnut noin 3 000 lapsella. Vuodesta 2023 pudotusta oli noin 100 lasta.
- Varhaiskasvatuspalveluiden kysyntä on samaan aikaan noussut. Osallistumisaste säilyi lähes vuoden 2023 tasolla.

1-5-vuotiaiden osallistumisasteen muutos

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

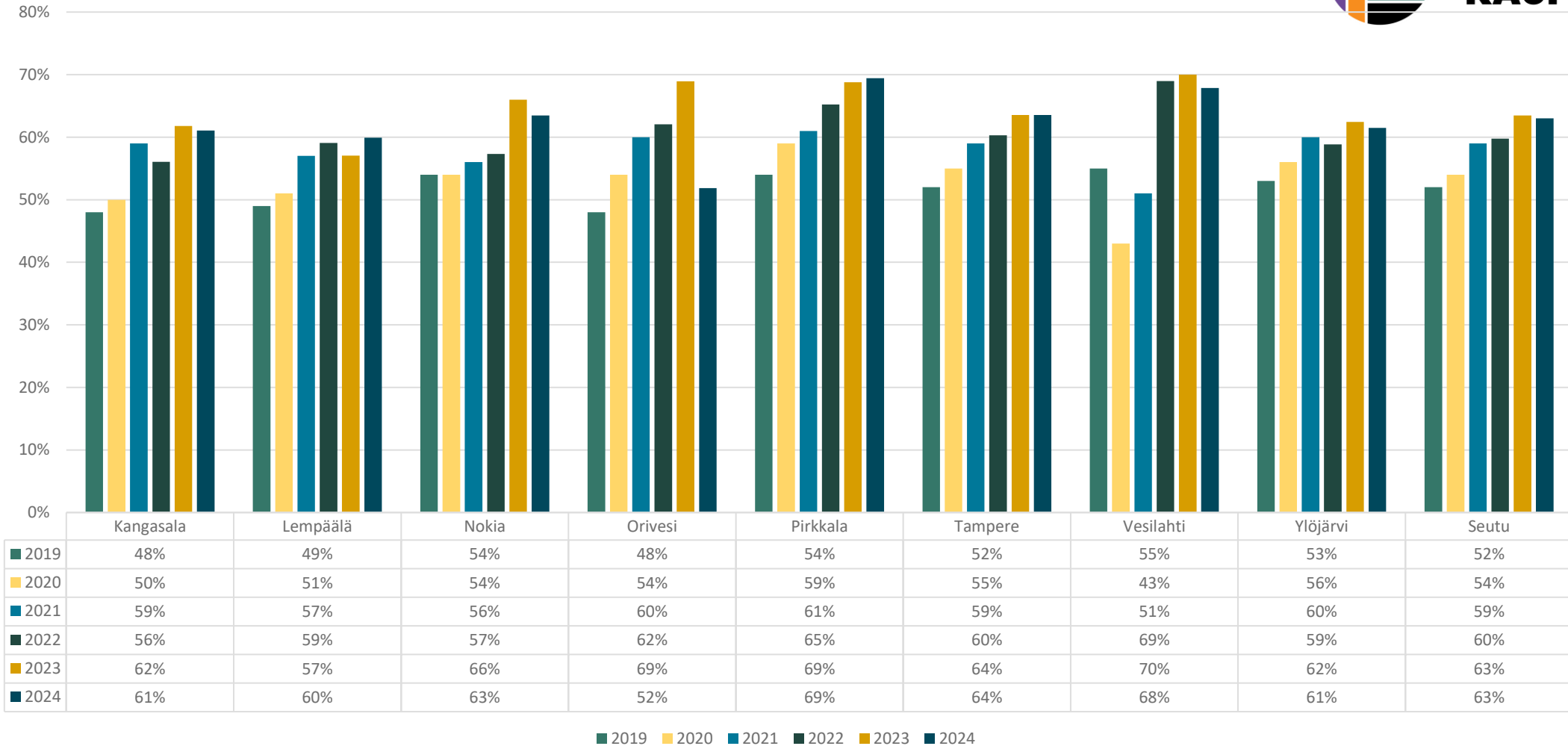

- Kuviossa esitetään 1-5-vuotiaiden osallistumisasteen kehittyminen. Myös avoin varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki ovat mukana luvuissa. Tilanne on 31.12.

Alle 3-vuotiaiden osallistumisasteen kehitys

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

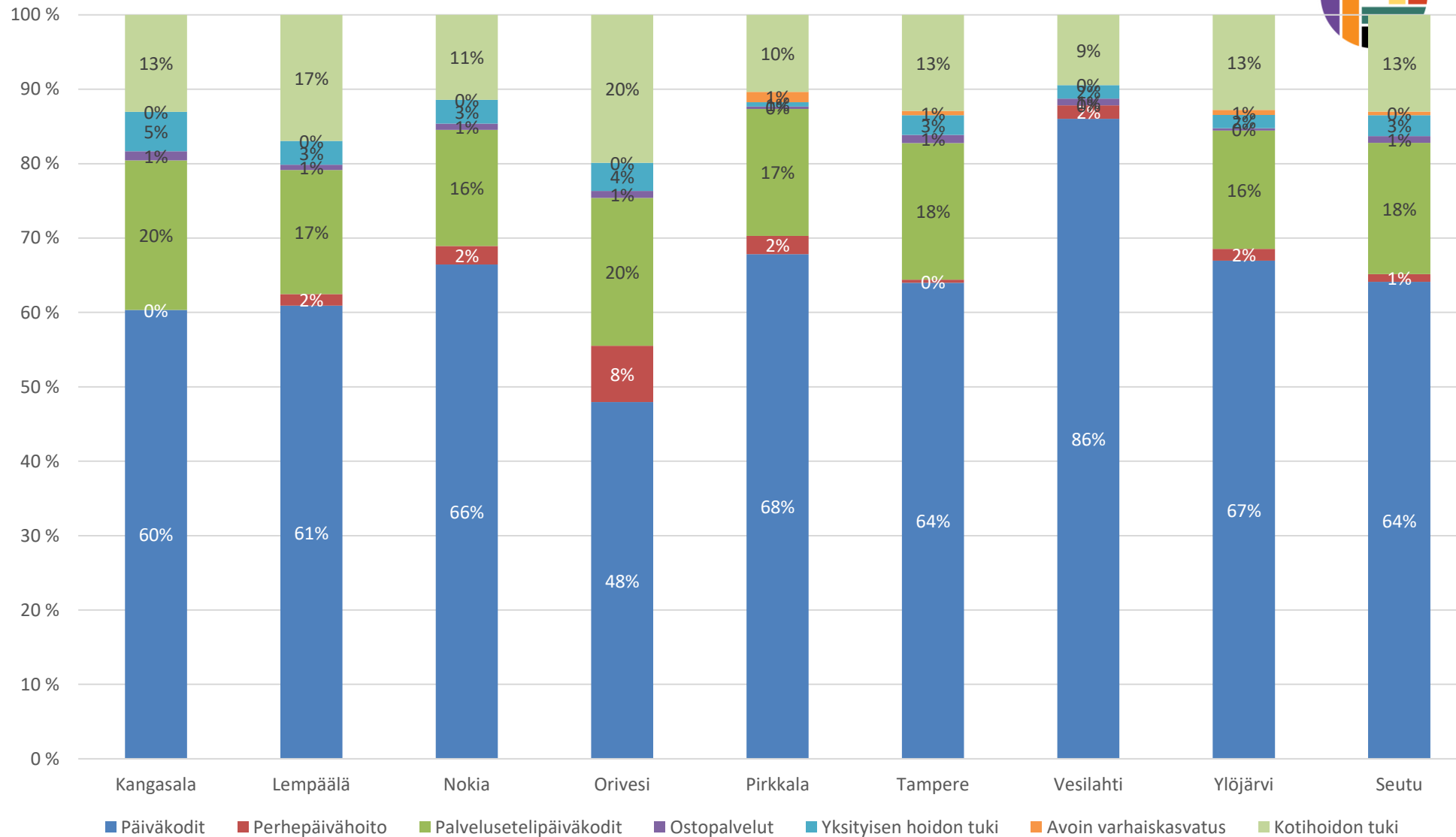

- Kuviossa esitetään alle 3-vuotiaiden osallistumisasteen kehittyminen. Myös avoin varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki ovat mukana luvuissa. Tilanne on 31.12.

Varhaiskasvatusmuotojen jakauma

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

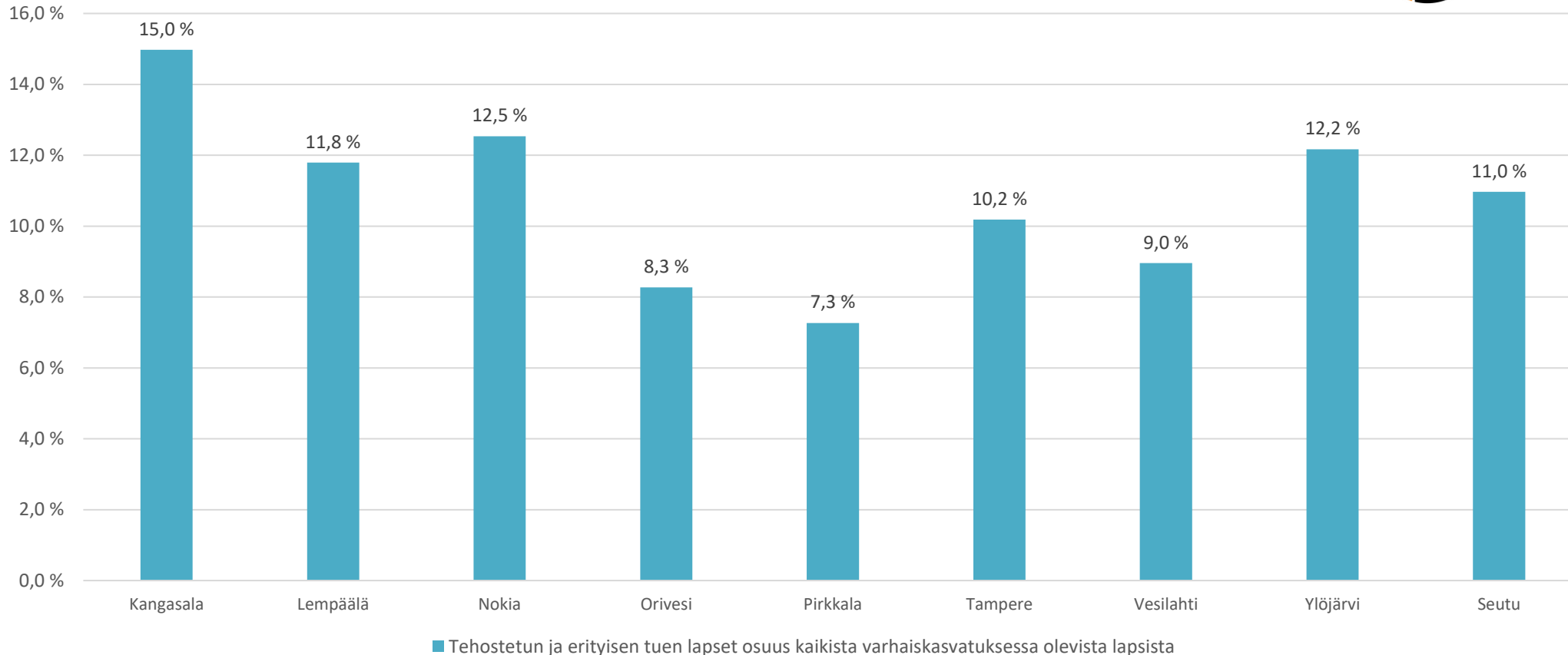

- Kuviossa esitetään prosenttiosuuksien, miten varhaiskasvatukseen sijoittuvat eri palvelumuotojen piiriin.

Tehostetun ja erityisen tuen lasten ja erityistä tai kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevien lasten osuus

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

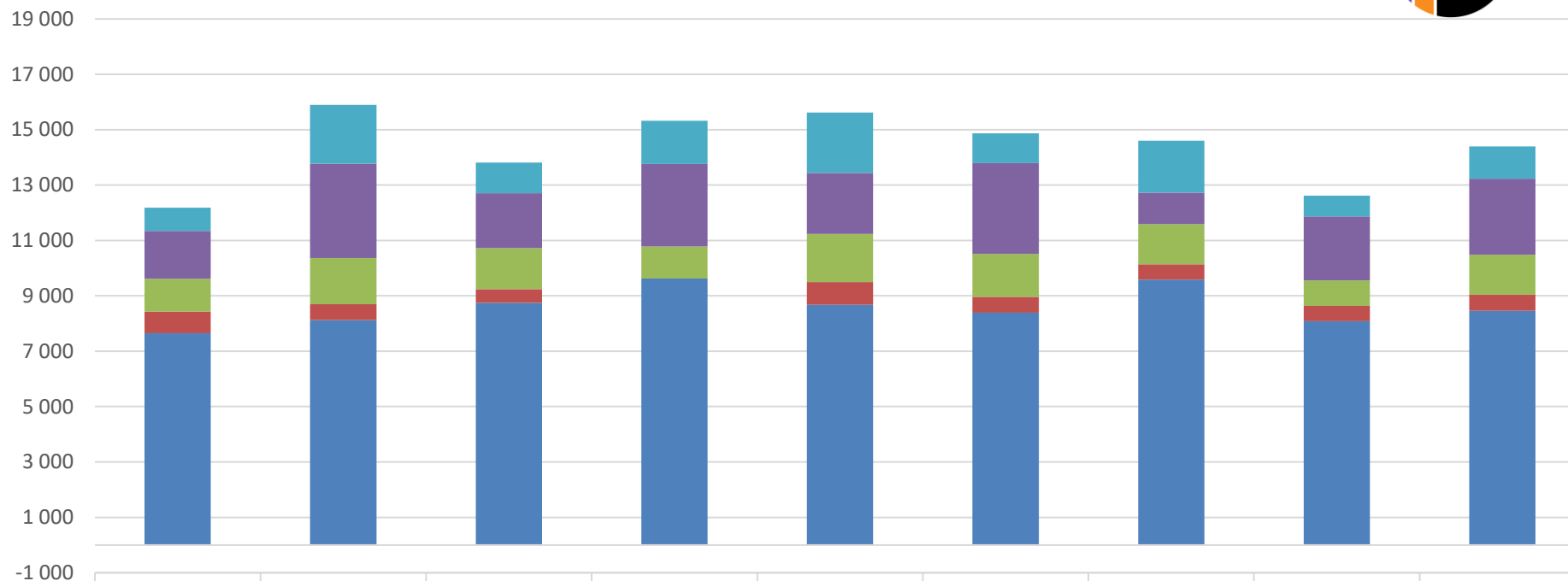

- Yllä kuviossa esitetään lasten osuus, jotka ovat tehostetun ja erityisen tuen tai kasvun ja oppimisen tukitoimien piirissä.
- Lukumääriin sisältyvät lapset, joille on osoitettu lisäresursseja tuen järjestämiseksi.
- Tarkastelussa ovat kaikki varhaiskasvatuspalveluita saavat lapset.

Varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden 2024

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

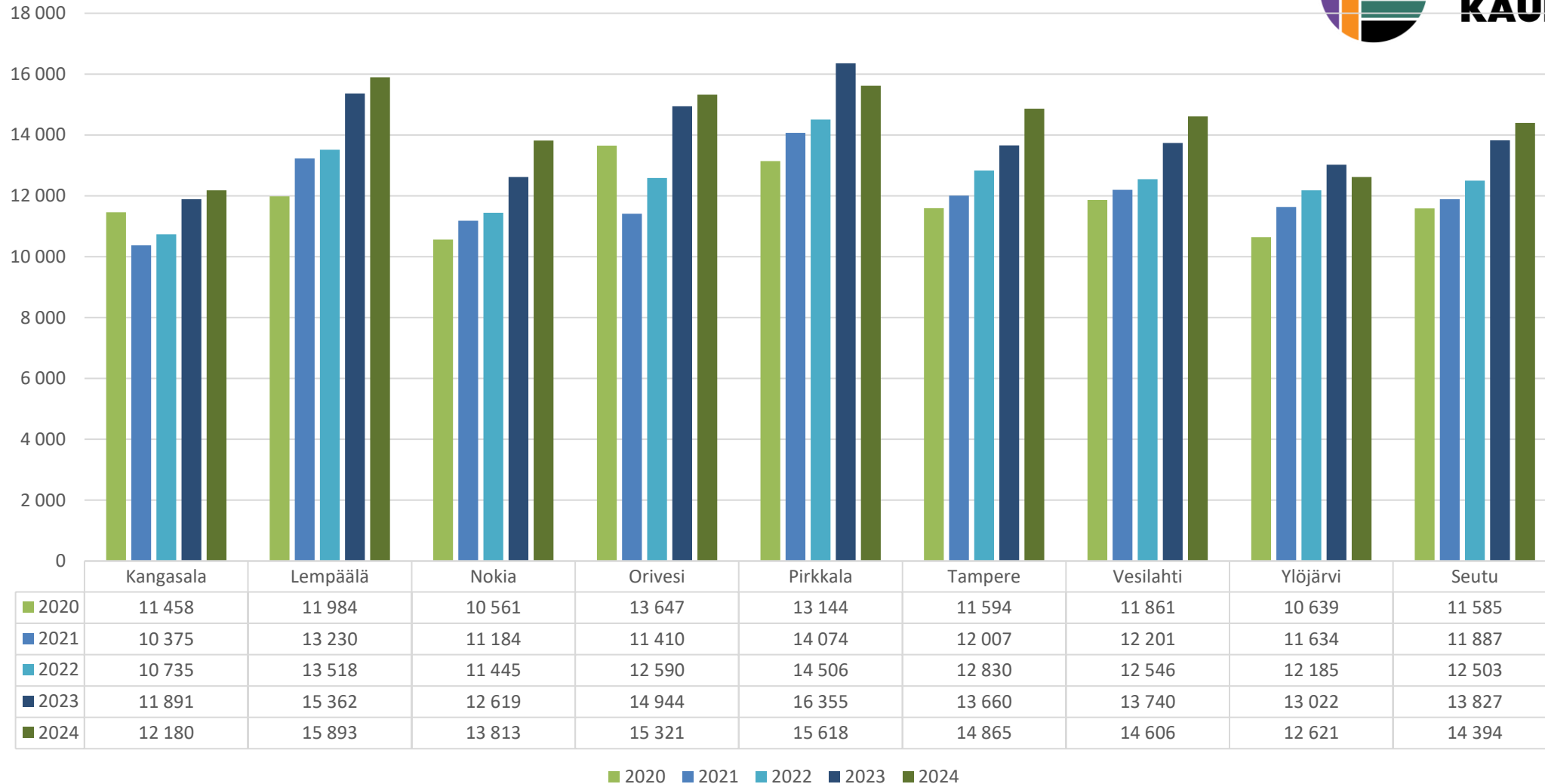
	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
Muut menot	833	2 122	1 109	1 557	2 183	1 068	1 879	753	1 161
Tilavuokrat	1 733	3 406	1 977	2 982	2 198	3 281	1 136	2 314	2 749
Ateriapalvelut	1 181	1 663	1 487	1 153	1 739	1 553	1 450	919	1 439
Puhtaanapito- ja kunnossapitopalvelut	779	577	489	0	815	571	558	553	587
Henkilöstökulut	7 653	8 125	8 750	9 630	8 682	8 392	9 583	8 082	8 459
Yhteensä	12 180	15 893	13 813	15 321	15 618	14 865	14 606	12 621	14 394

- Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista (yli 3-vuotiasta) lasta kohtaan muodostuvat toimintayksiköiden kustannuksissa. Luvuissa ei ole huomioitu varhaiskasvatuksen tai sivistyspalveluiden johdon kustannuksia.
- Muihin menoihin kuitenkin sisältyvät yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset.

Varhaiskasvatuksen kustannusten muutos

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

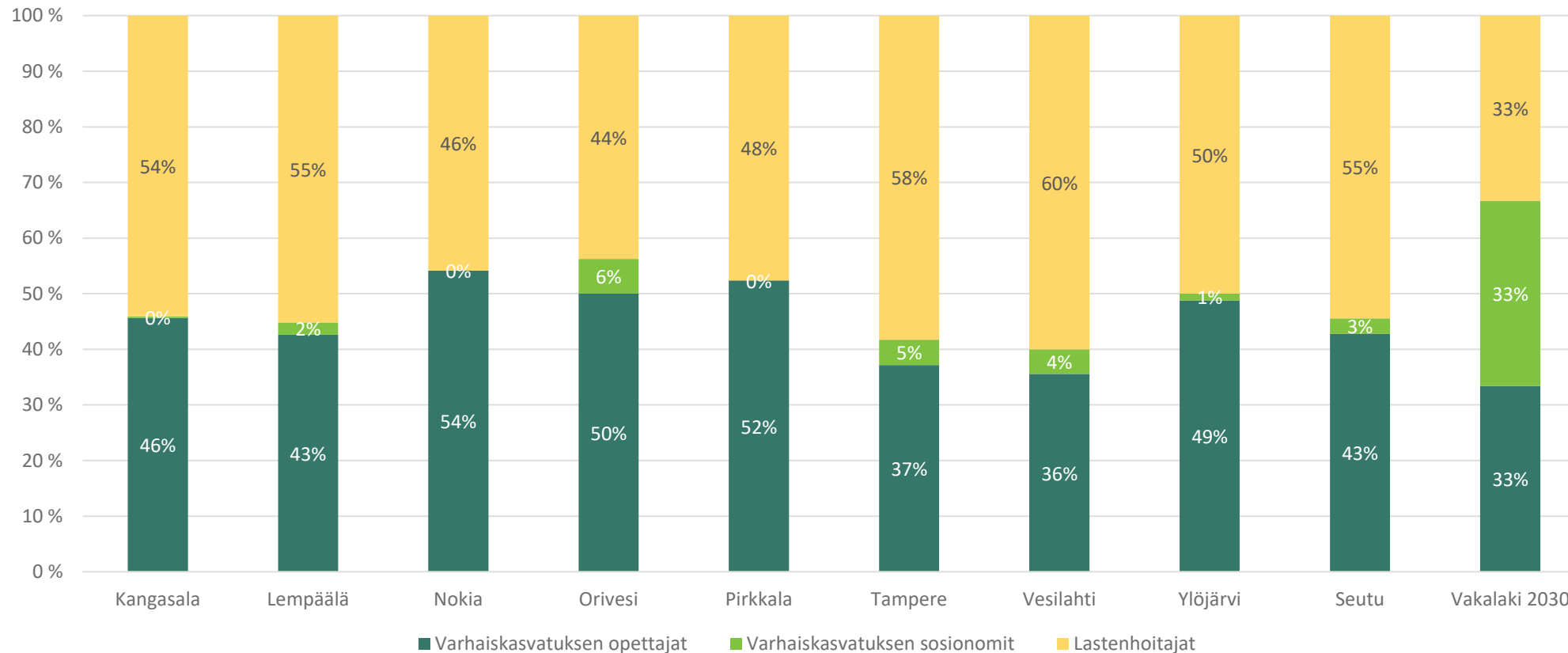

- Kuviossa esitetään laskennallista lasta kohden olevien kustannusten kehittyminen.
- Seudun keskimääräiset kustannukset ovat nousseet. Nousua selittää etenkin henkilöstömenojen kasvu.

Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön jakauma ammattinimikkeittäin

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Uuden varhaiskasvatuslain mukaan vuoden 2030 alusta lukien kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.
- Nykyisellä henkilöstörakenteella seudulla tarvitaan n. 560 varhaiskasvatuksen sosionomia tai opettajaa lisää. Tällöin lastenhoitajien tarve vähenisi n. 560 työntekijällä nykyisellä lapsimäärällä.

Yhteenveto

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä laski seudullisesti hieman, noin 0,5%. Lasku selittyy pääosin Tampereen varhaiskasvatusikäisten ikäluokkamuuoksilla.
- Syntyvyys koko maassa laski edelleen edellisvuodesta ja tämä näkyi myös varhaiskasvatusikäisten määrässä etenkin kehyskunnissa. Syntyvyyden laskua tasoittaa seudullinen muuttovoitto, ja Tampereen osalta kasvava maahanmuutto.
- Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin pysyi lähes viime vuoden tasolla. Alle 3-vuotiaiden osallistuminen varhaiskasvatukseen on säilynyt edellisen vuoden tasolla. Tuen lainsäädännön uudistus on lisännyt laskennallisten lasten määrää edelliseen vuoteen verrattuna.
- Varhaiskasvatuksen kustannustaso nousi edelliseen vuoteen nähden. Nousua selittää henkilöstömenojen kasvu sekä palkkaratkaisun että tuen tarpeen kasvun myötä. Myös kiinteistökulut nousivat joissakin kaupunkiseudun kunnissa selvästi.
- Toteutuneen hoitopäivän hinta pysyi edellisvuoden tasolla. Hoitopäivät kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna joka kompensoi kustannusten kasvua.
- Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksu pysyi sekin edellisvuoden tasolla. Maksutonta varhaiskasvatusta saavien osuus on kasvanut, mutta myös korkein asiakasmaksu nousi 1.8.2024 alkaen.
- Palvelusetelin käyttö on tasaantunut kaikissa kaupunkiseudun kunnissa viime vuosina ja vuonna 2024 lasten määrä palvelusetelipäiväkodeissa laski edelliseen vuoteen verrattuna 80 lapsella.

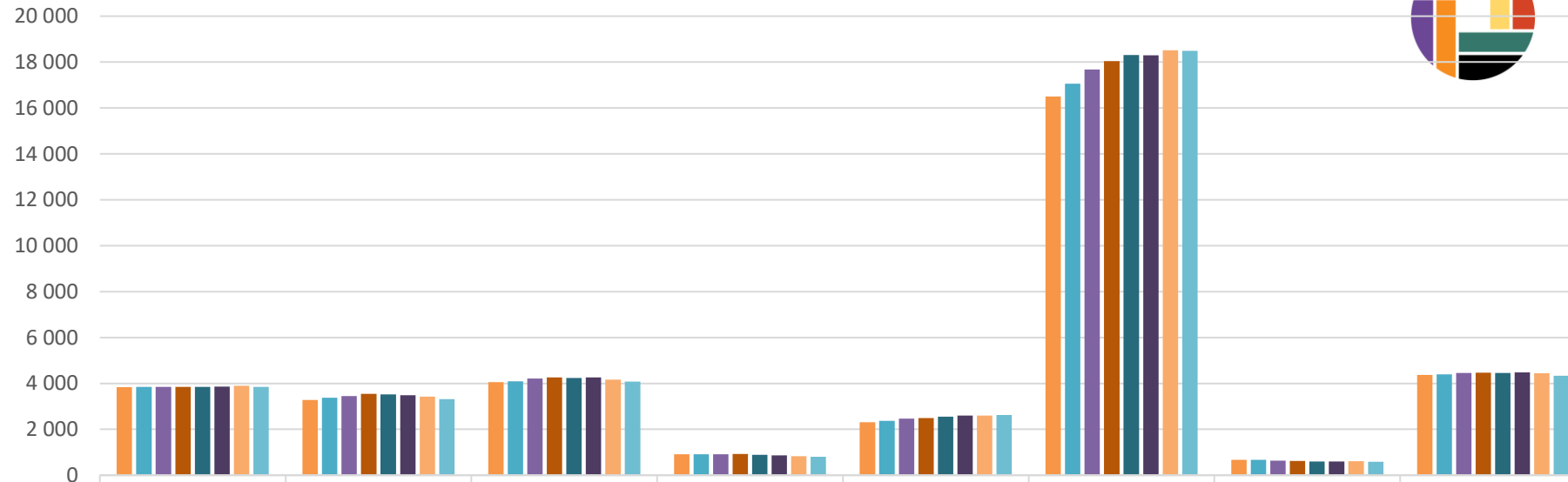
Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseudun esi- ja perusopetuksen tilannekatsaus 2024

Oppilasmäärän kehitys seutukunnalla

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

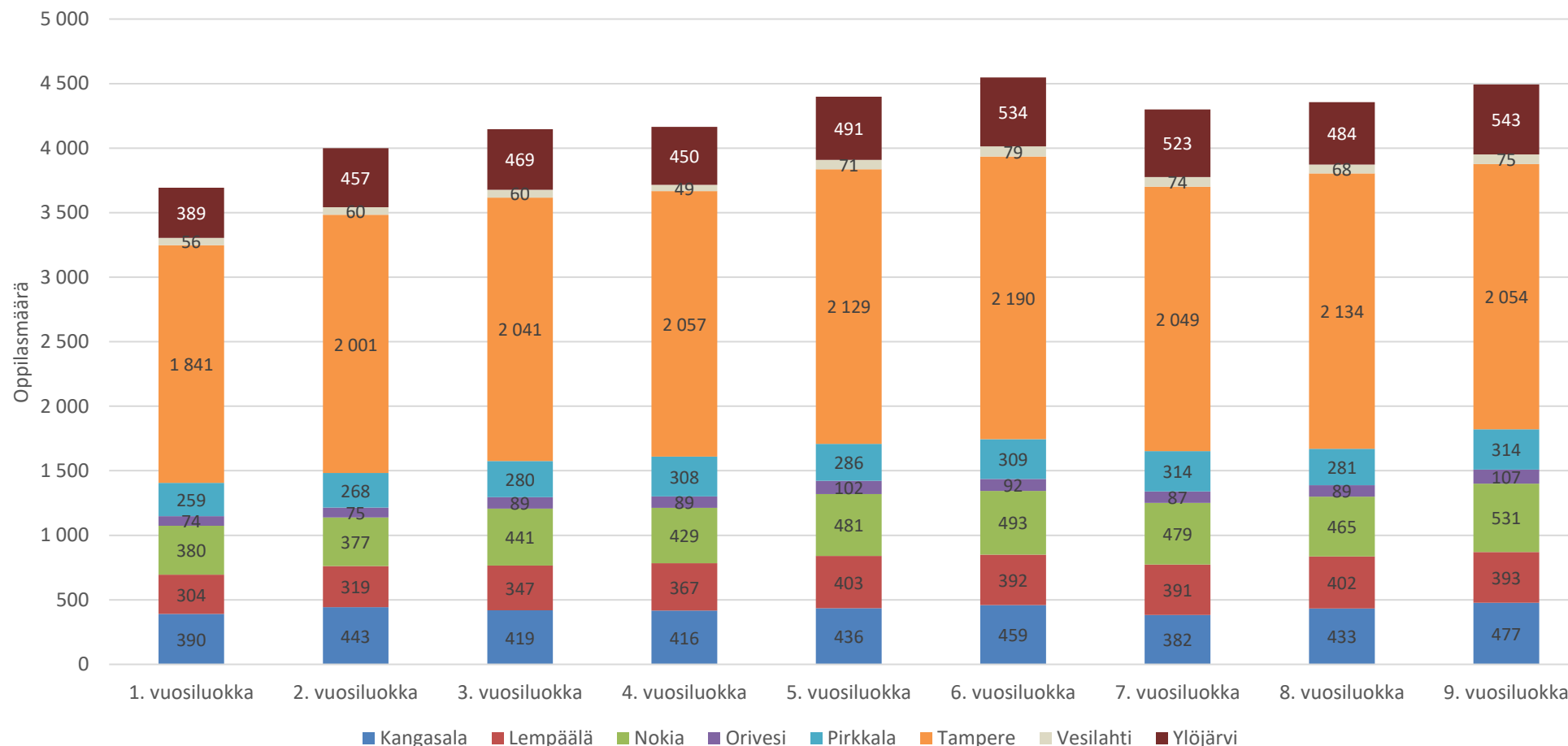
	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilähti	Ylöjärvi
Lukuvuosi 2017-2018	3 840	3 278	4 052	918	2 305	16 496	667	4 374
Lukuvuosi 2018-2019	3 854	3 376	4 096	913	2 369	17 064	672	4 400
Lukuvuosi 2019-2020	3 854	3 449	4 211	908	2 462	17 675	639	4 458
Lukuvuosi 2020-2021	3 852	3 545	4 264	921	2 487	18 047	623	4 462
Lukuvuosi 2021-2022	3 844	3 522	4 235	894	2 551	18 313	596	4 454
Lukuvuosi 2022-2023	3 863	3 484	4 264	863	2 597	18 301	597	4 484
Lukuvuosi 2023-2024	3 896	3 422	4 166	828	2 594	18 515	610	4 439
Lukuvuosi 2023-2024	3 855	3 318	4 076	804	2 619	18 496	592	4 340

- Seudun perusopetuksen oppilasmäärä laski 370 oppilaalla edelliseen lukuvuoteen verrattuna.
- Lukuvuonna 2024-2025 seudulla oli yhteensä 38 100 perusopetuksen vuosiluokkien 1-9 oppilasta. Oppilasmäärä ei sisällä muiden luvanvaraisten opetusta järjestävien toimijoiden oppilasmääriä.

Tampereen kaupunkiseudun perusopetuksen oppilasmäärät vuosiluokittain lukuvuonna 2024–2025

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

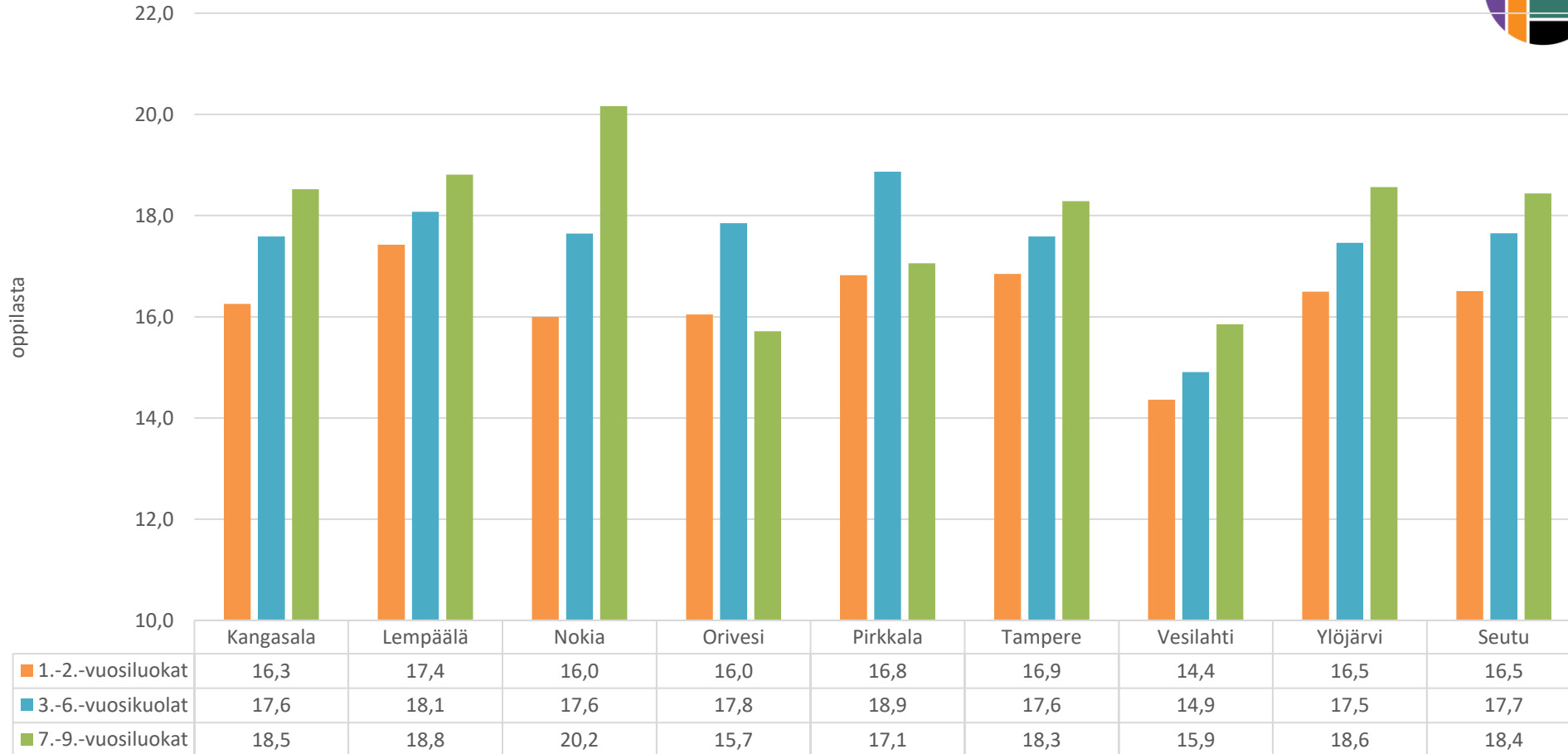

- Yllä oleva kuvio osoittaa, että seudun oppilasmäärä tulee todennäköisesti laskemaan tulevina vuosina, mikäli muuttovoitto ei tasoita syntyvyyden laskua.
- 1. ja 9. vuosiluokan oppilasmäärien erotus on 810 oppilasta (edellisenä vuonna 411 oppilasta) jälkimmäisen hyväksi.

Laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko vuonna 2024

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

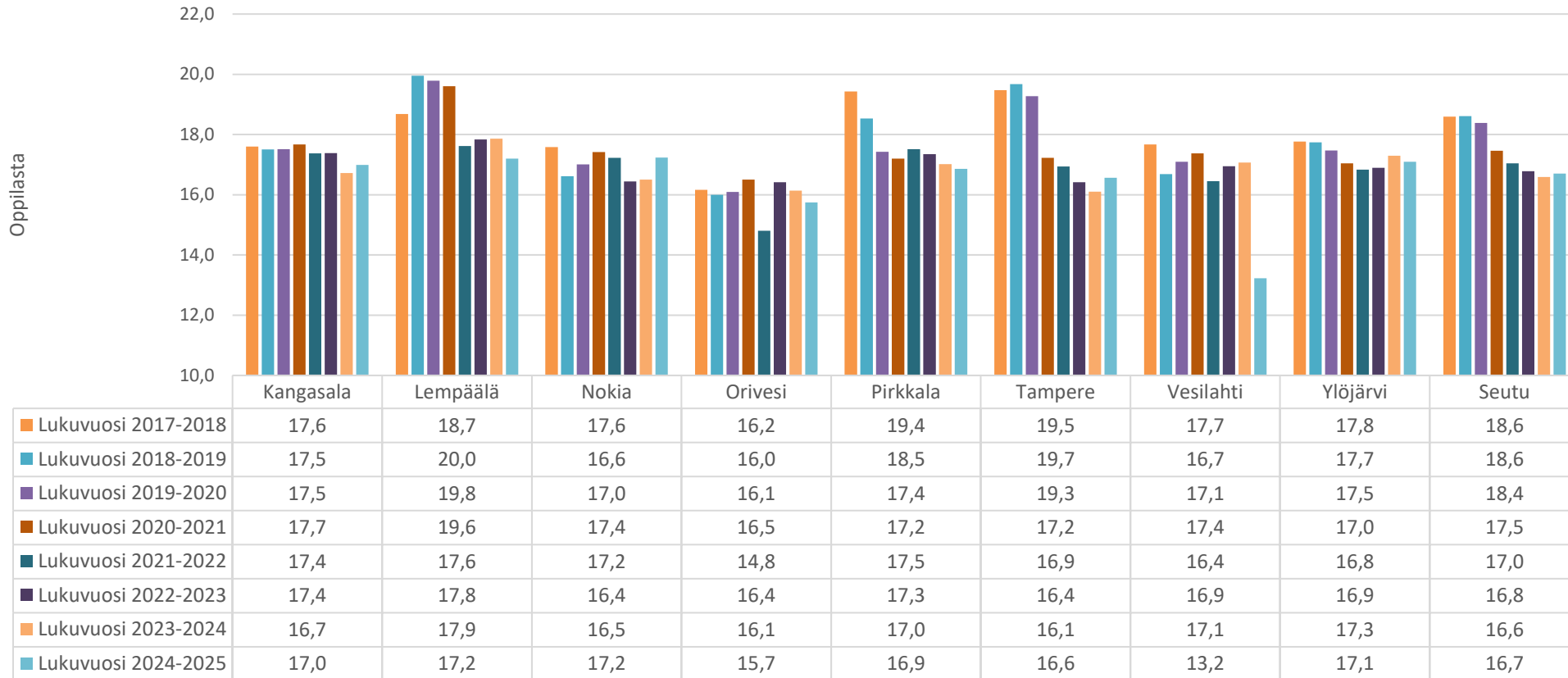

- Tunnusluku kuvaa minkä kokoisissa ryhmissä oppilaat keskimäärin opiskelevat (sisältää jakotunnit).
- Laskennallinen keskimääräinen ryhmäkoko lasketaan siten, että oppilasmäärä jaetaan opetukseen käytetyllä opetusresurssilla ja saatu osamäärä kerrotaan opetussuunnitelman tuntijaon mukaisella tuntimäärällä.

Laskennallinen keskimääräinen ryhmäko lukuvuosittain

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

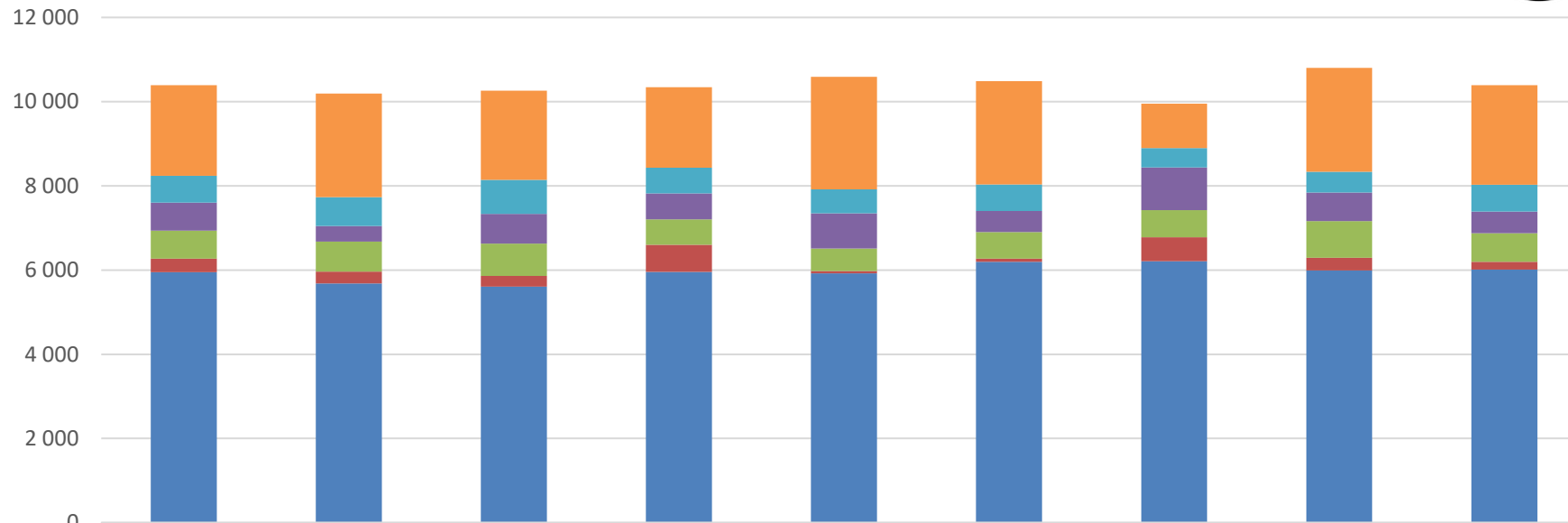
■ Lukuvuosi 2017-2018
 ■ Lukuvuosi 2018-2019
 ■ Lukuvuosi 2019-2020
 ■ Lukuvuosi 2020-2021
■ Lukuvuosi 2021-2022
 ■ Lukuvuosi 2022-2023
 ■ Lukuvuosi 2023-2024
 ■ Lukuvuosi 2024-2025

- Kuviosta ilmenee laskennallisen keskimääräisen ryhmäkoon muutokset lukuvuosittain. Perusopetuksen ryhmäkoon pienentämiseen saatu valtionavustuksen vaikutus on sisältynyt lukuihin. Valtion päätös lopettaa avustuksen myöntäminen nosti monen kunnan osalta lukuvuoden 2016-2017 keskimääräistä ryhmäkoko. Tämän jälkeen keskimääräinen ryhmäko on pienentynyt.

Perusopetuksen oppilaskohtaiset kustannukset vuonna 2024

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

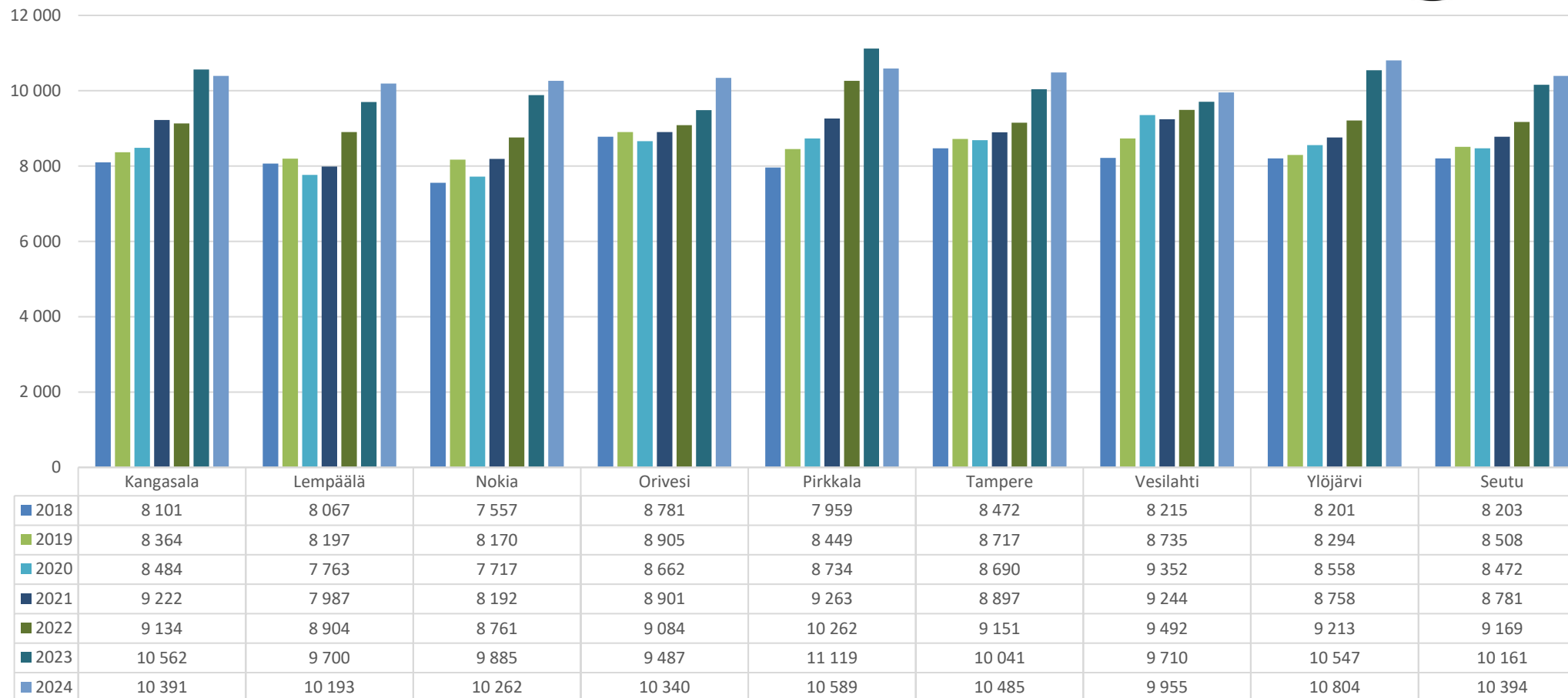
	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
Kiinteistö kustannukset	2 153	2 461	2 121	1 910	2 671	2 452	1 060	2 465	2 369
Hallintokustannukset	639	687	803	612	569	633	458	493	633
Muu oppilashuolto	663	371	712	612	839	499	1 015	685	519
Ruokailu	663	711	768	605	535	627	645	868	674
Majoitus ja kuljetus	324	282	251	642	51	79	568	303	184
Opetus	5 950	5 681	5 608	5 959	5 923	6 197	6 208	5 990	6 015
Yhteensä	10 391	10 193	10 262	10 340	10 589	10 485	9 955	10 804	10 394

- Kuviossa esitetään oppilaskohtaiset kustannukset toiminnoittain. Opetuskustannukset ovat parhaiten vertailukelpoiset, koska niihin eivät vaikuta esimerkiksi kuntien sisäisten kustannuserien laskentamallit. Seuraavilla dioilla avataan tarkemmin eri toimintojen kustannusten muodostumista.

Perusopetuksen oppilaskohtaisten kustannusten kehittyminen

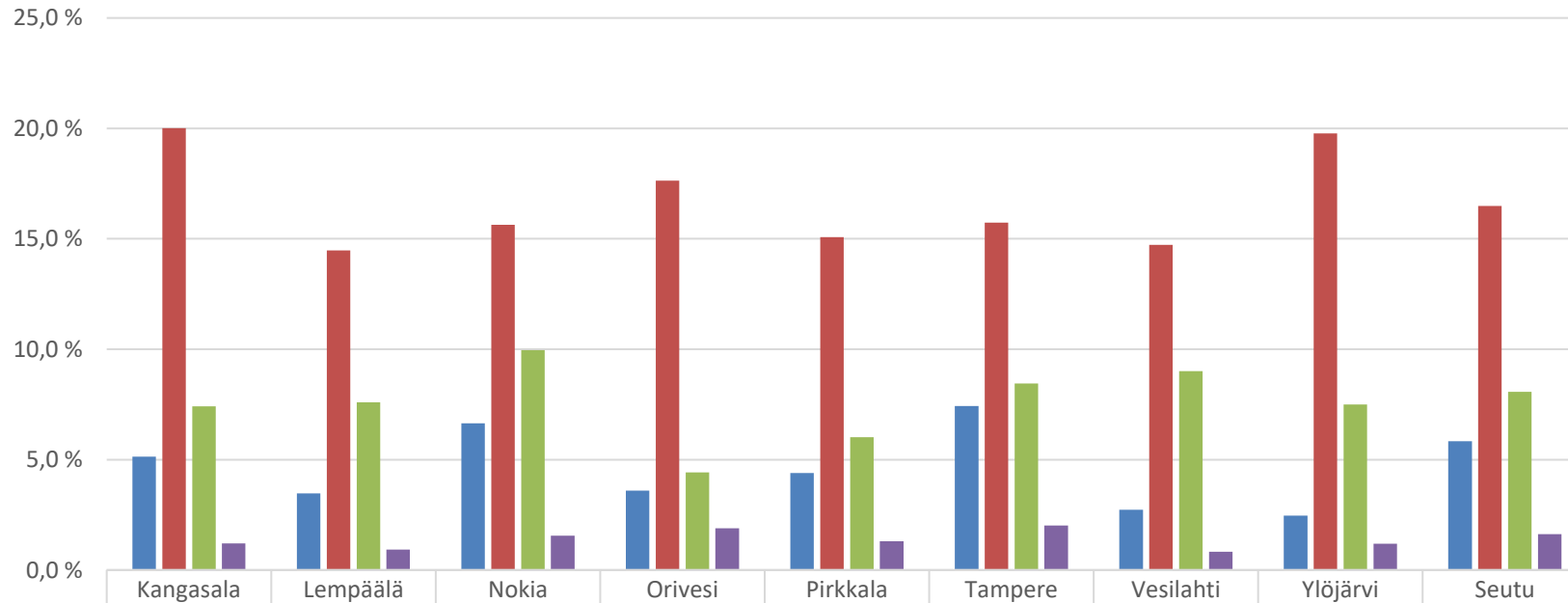
Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Kuviossa esitetään oppilaskohtaisten kustannusten muutos.
- Kustannustaso on keskimäärin noussut edellisestä vuodesta ja suurin yksittäinen tekijä on ollut opetuskustannuksen tason nousu.

Pienryhmien, tehostetun- ja erityisen tuen sekä pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden osuudet oppilasmäärästä vuonna 2024

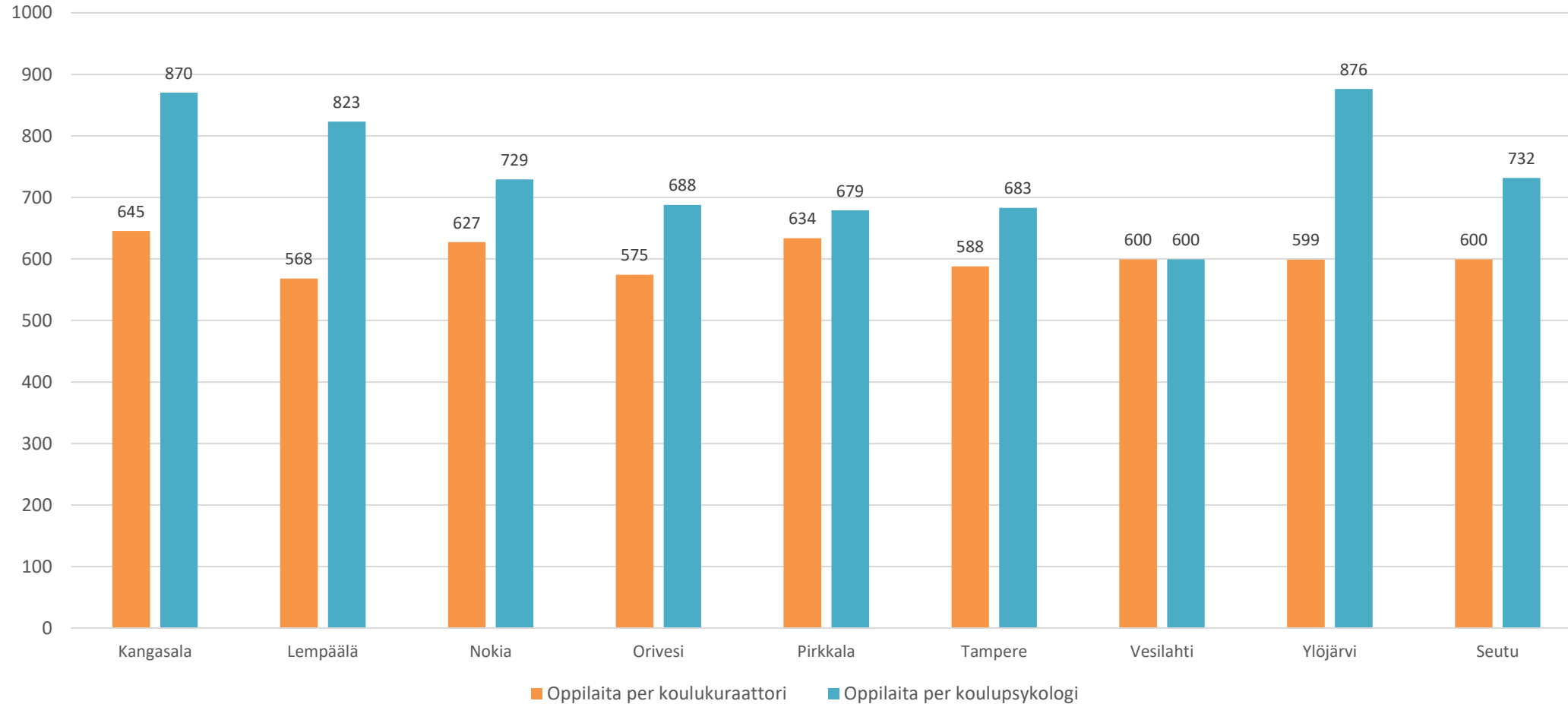
	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
Pienryhmien oppilaiden osuus	5,1 %	3,5 %	6,6 %	3,6 %	4,4 %	7,4 %	2,7 %	2,5 %	5,8 %
Tehostetun tuen oppilaat	20,0 %	14,5 %	15,6 %	17,6 %	15,1 %	15,7 %	14,7 %	19,8 %	16,5 %
Erityisen tuen oppilaat	7,4 %	7,6 %	10,0 %	4,4 %	6,0 %	8,4 %	9,0 %	7,5 %	8,1 %
Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat	1,2 %	0,9 %	1,5 %	1,9 %	1,3 %	2,0 %	0,8 %	1,2 %	1,6 %

- Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat ovat kaikki myös erityisen tuen oppilaita.
- Sairaalakoulujen oppilaat ovat mukana luvuissa (mm. Nokia ja Tampere).
- Valtakunnallisesti tehostettua tukea sai 16,1% ja erityistä tukea 10,3% oppilaista.

Oppilasmäärä koulukuraattoria ja koulupsykologia kohden vuonna 2024

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Oppilasmäärä on jaettu koulukuraattorien ja -psykologien henkilötyövuosien määrällä.

Yhteenveto

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Perusopetuksen oppilasmäärä laski kaupunkiseudulla 370 oppilaalla (-1%). Oppilasmäärä laski lähes jokaisessa kaupunkiseudun kunnassa.
- Esiopetuksen oppilasmäärä säilyi kaupunkiseudulla edellisvuoden tasolla, mutta oppilasmäärän muutos oli kuntakohtaista.
- Keskimääräinen ryhmäkoko ei muuttunut edellisvuodesta vuosiluokilla 1–6, mutta kasvoi hieman vuosiluokilla 7–9.
- Oppilaskohtaiset kustannukset kasvoivat maltillisesti, 2,3%. Kasvu selittyy kokonaan opetuksen kustannusten kasvusta.
- Tukea tarvitsevien oppilaiden osuus on edelleen kasvanut. Tehostetun tuen oppilaiden osuus on kasvanut 1,4 prosenttiyksiköllä ja erityisen tuen oppilaiden osuus puolella prosenttiyksiköllä. Valtakunnallisesti tukea saavien oppilaiden osuus kasvoi ehiten Pirkanmaalla.
- Osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan on vakiintunut molempien vuosiluokkien osalta.
- Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat Pirhan järjestämiä. Kuraattoriressurit ovat jakautuneet kuntien välillä tasaisesti, mutta psykologipalveluiden resurssoinnissa on kuntakohtaista vaihtelua.

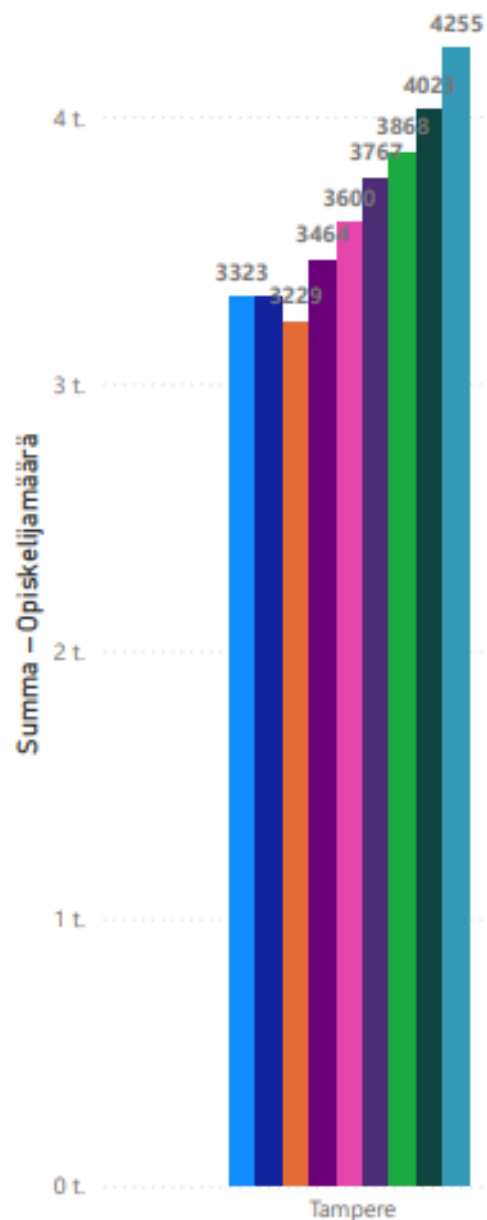
Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseudun lukiokoulutuksen tilannekatsaus 2024

Henrik Hiekkataipale

Opiskelijamäärän kehittyminen ja S2-opiskelijoiden osuus

Vuosi ● 2016 ● 2017 ● 2018 ● 2019 ● 2020 ● 2021 ● 2022 ● 2023 ● 2024

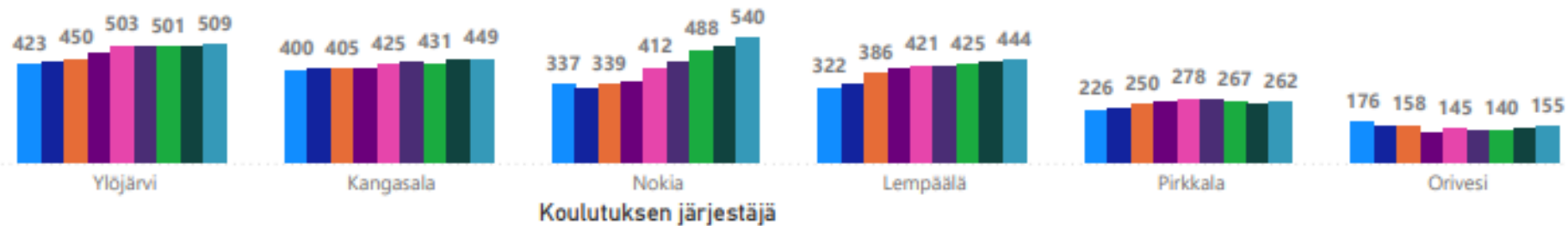

Oppilasmäärän kehittyminen

Koulutuksen järjestäjä	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kangasala	400	406	405	408	425	438	431	451	449
Lempäälä	322	340	386	406	421	417	425	438	444
Nokia	337	322	339	353	412	434	488	506	540
Orivesi	176	162	158	133	145	142	140	152	155
Pirkkala	226	232	250	262	278	272	267	256	262
Tampere	3323	3329	3229	3464	3600	3767	3868	4023	4255
Ylöjärvi	423	434	450	476	503	504	501	502	509

S2 -opiskelijoiden osuus

Koulutuksen järjestäjä	2023	2024
Kangasala	1,35 %	0,84 %
Lempäälä	1,17 %	1,27 %
Nokia	0,61 %	0,98 %
Orivesi	0,98 %	2,25 %
Pirkkala	2,56 %	3,73 %
Tampere	6,75 %	7,37 %
Ylöjärvi	1,22 %	0,40 %

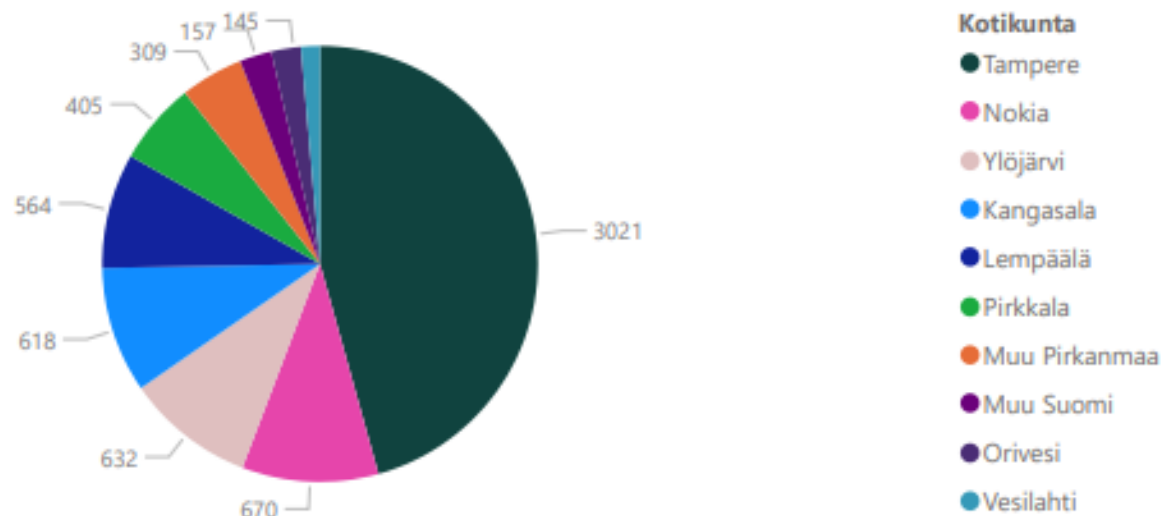
Sivulla esitetään miten opiskelijat jakautuvat vertailussa mukana oleviin lukioihin kotikunnittain ja koulutuksen järjestäjittäin.

Kunnallisten koulutuksen järjestäjien lisäksi lukiokoulutusta järjestää kaupunkiseudulla Kalevan lukio, Tampereen normaalikoulu, Tampereen yhteiskoulun lukio, Tampereen steinerkoulun lukio ja Svenska samskolan i

Vuosi

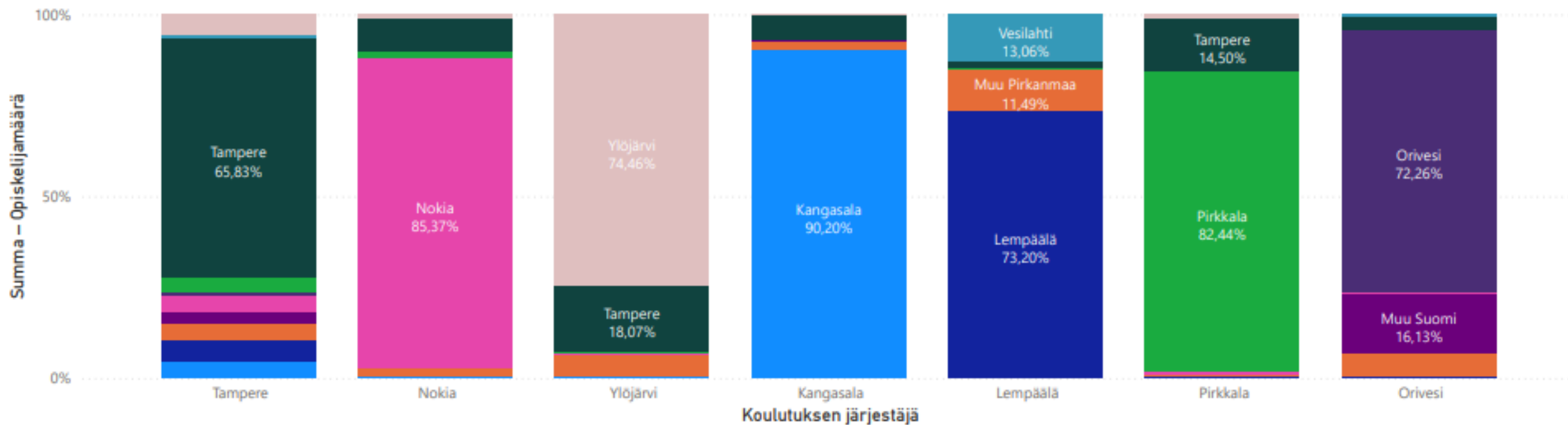
- 2019
- 2020
- 2021
- 2022
- 2023
- 2024

Opiskelijamäärät kotikunnittain

Opiskelijan kotikunnat / koulutuksen järjestäjä

Kotikunta ● Kangasala ● Lempäälä ● Muu Pirkanmaa ● Muu Suomi ● Nokia ● Orivesi ● Pirkkala ● Tampere ● Vesilahti ● Ylöjärvi

Sivulla esitetään koulutuksen järjestäjän kustannukset per opiskelija.

Lukiokoulutuksen yksikköhinnan laskennassa on opiskelijamäärässä käytetty seuraavia kertoimia, jotka ovat samoja, joiden perusteella valtionosuudetkin määräytyvät:

-Aikuisten oppimäärää suorittavien kerroin 0,65

-Erityisenkoulutustehtävän lisäkertoimet:

- koulutus, joka tähtää International Baccalaureate -tutkinnon suorittamiseen 0,22

- liikunta- tai urheilupainotteinen koulutus, kuvataidepainotteinen koulutus, musiikkipainotteinen koulutus, tanssipainotteinen koulutus 0,15

Vuosi

2019

2020

2021

2022

2023

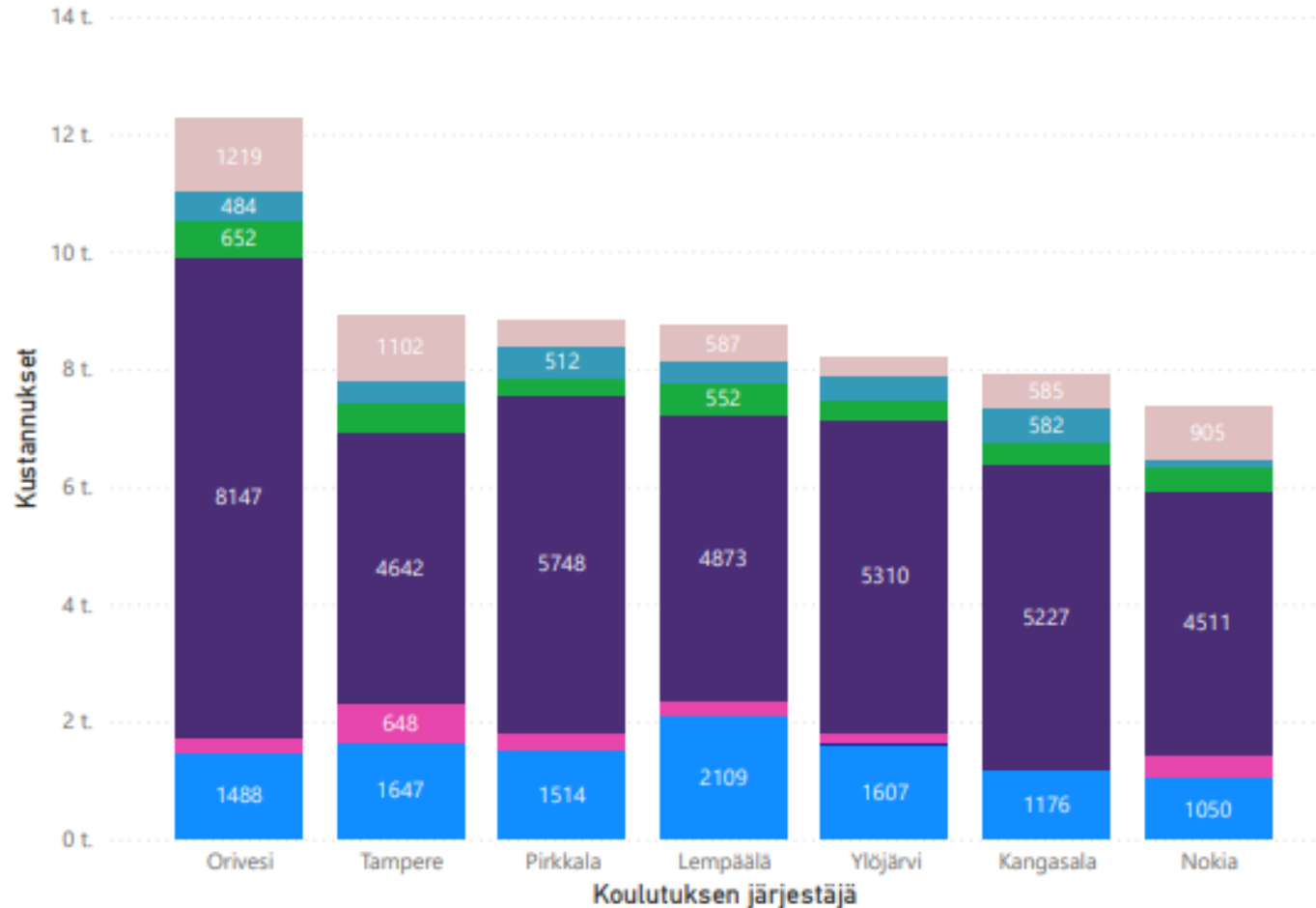
2024

Lukiokoulutuksen kokonaiskustannukset per oppilas

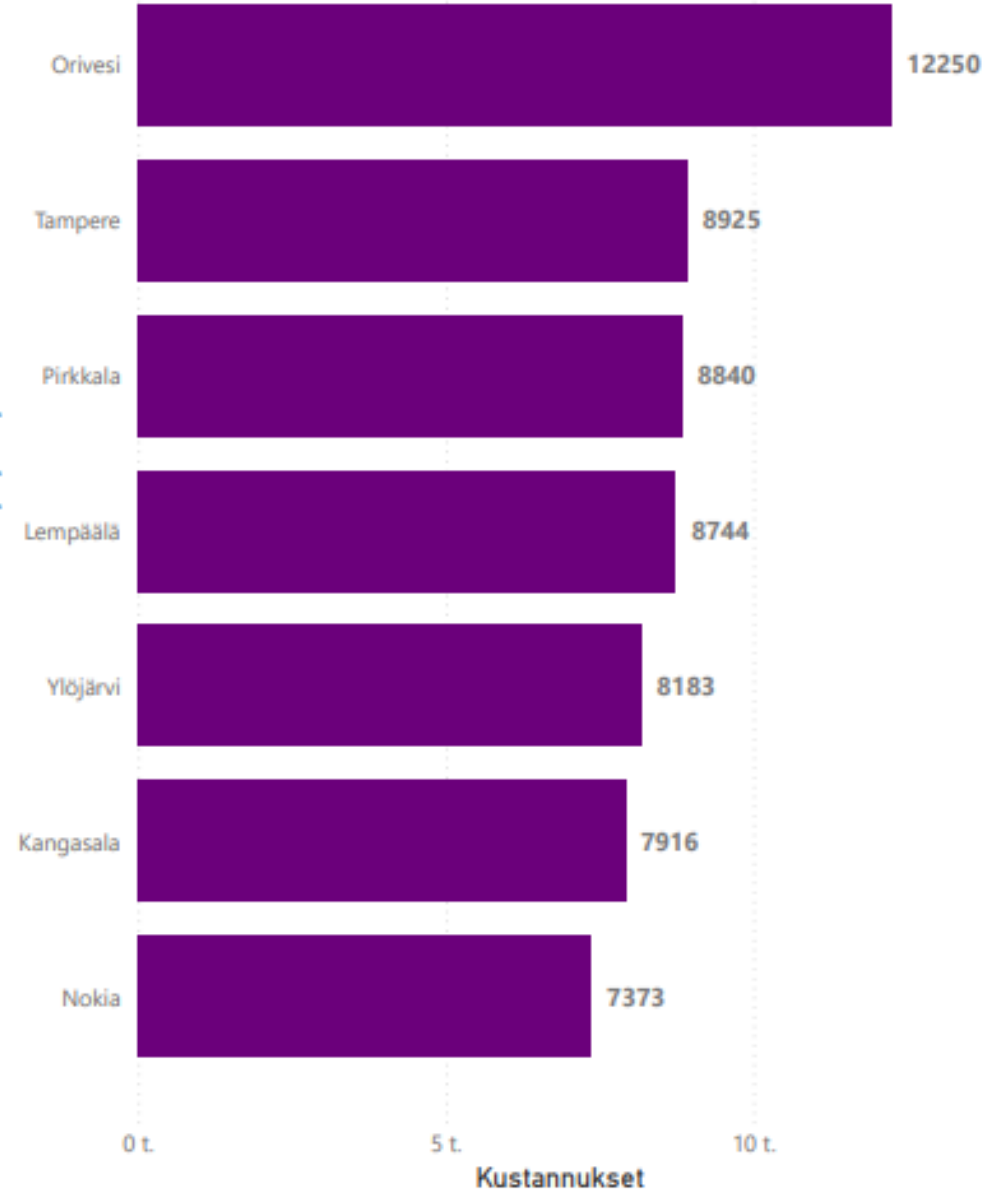
Vuosi ● 2024

Lukiokoulutuksen järjestämisen kustannukset per oppilas

Kustannuslaji ● Kiinteist... ● Kuljetus ● Majoitus ● Muu opis... ● Muut ku... ● Opetus ● Oppimat... ● Pienet h...

Koulutuksen järjestäjä

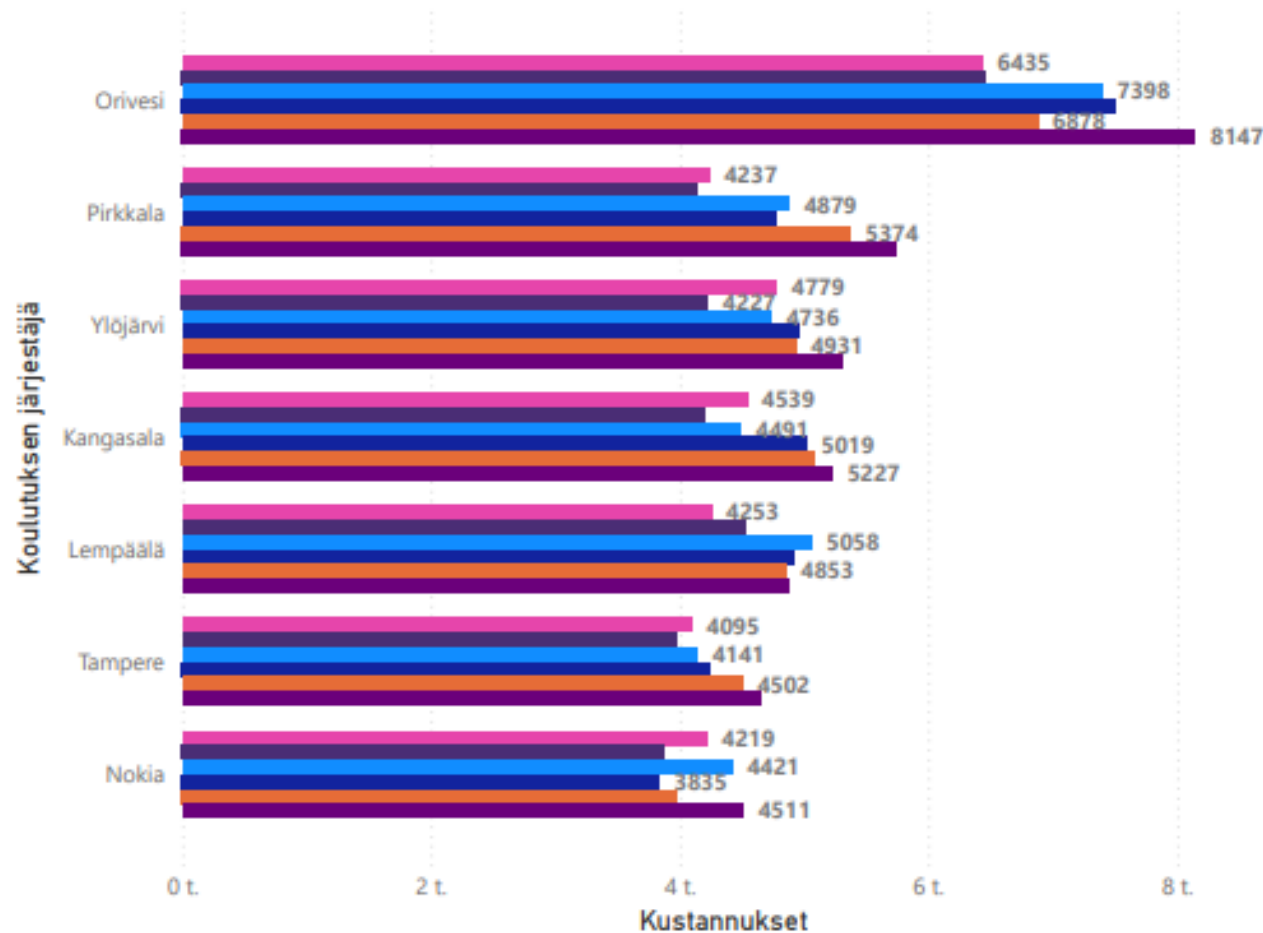
Sivulla esitetään koulutuksen järjestäjän kustannukset per opiskelija.

Lukiokoulutuksen yksikköhinnan laskennassa on opiskelijamäärässä käytetty seuraavia kertoimia, jotka ovat samoja, joiden perusteella valtionosuudetkin määräytyvät:

- Aikuisten oppimäärää suorittavien kerroin 0,65
- Erityisenkoulutustehtävän lisäkertoimet:
  - koulutus, joka tähtää International Baccalaureate -tutkinnon suorittamiseen 0,22
  - liikunta- tai urheilupainotteinen koulutus, kuvataidepainotteinen koulutus, musiikkipainotteinen koulutus, tanssipainotteinen koulutus 0,15

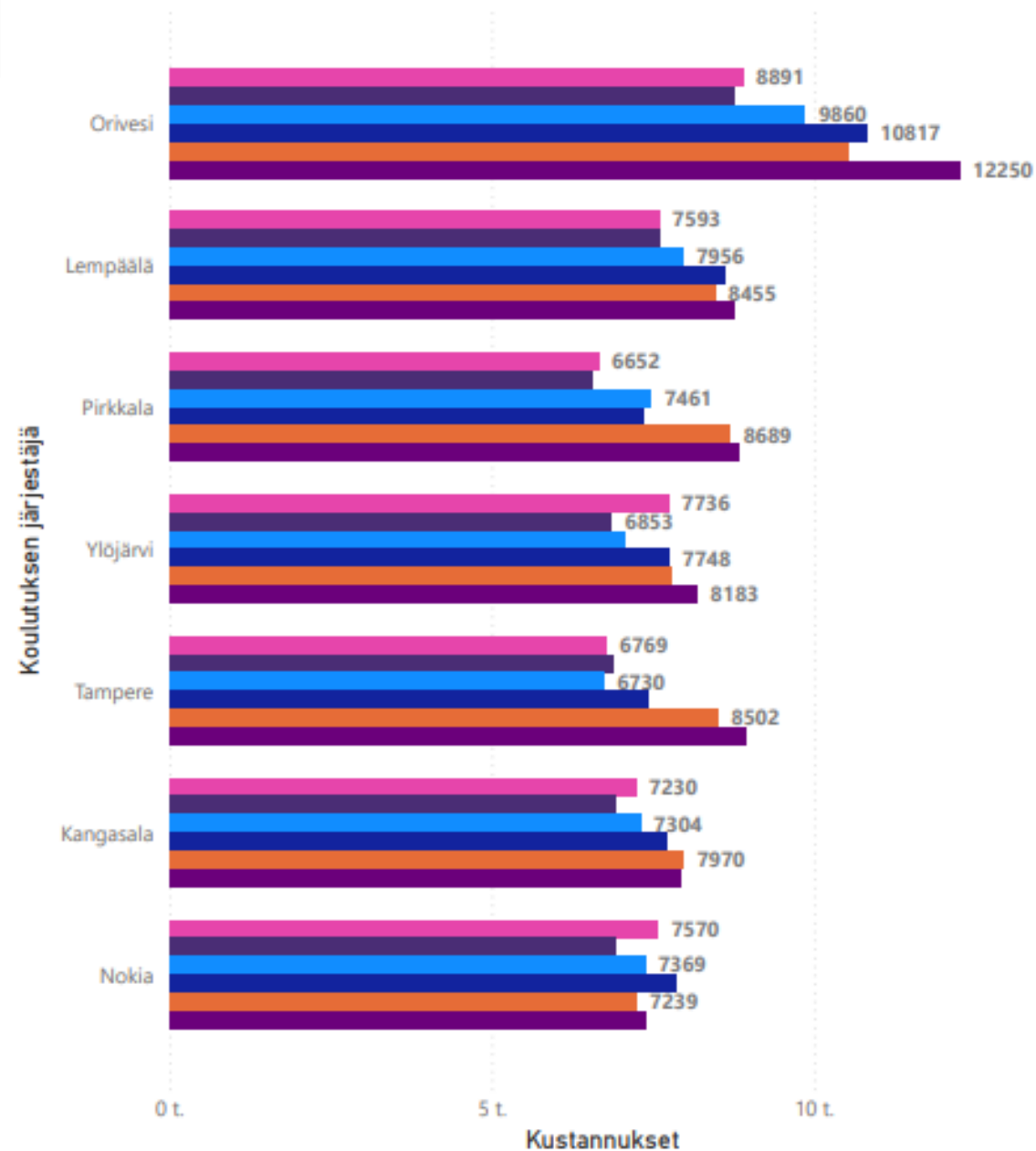
Lukiokoulutuksen opetuksen kustannukset per oppilas

Vuosi ● 2019 ● 2020 ● 2021 ● 2022 ● 2023 ● 2024

Lukiokoulutuksen kokonaiskustannukset per oppilas

Vuosi ● 2019 ● 2020 ● 2021 ● 2022 ● 2023 ● 2024

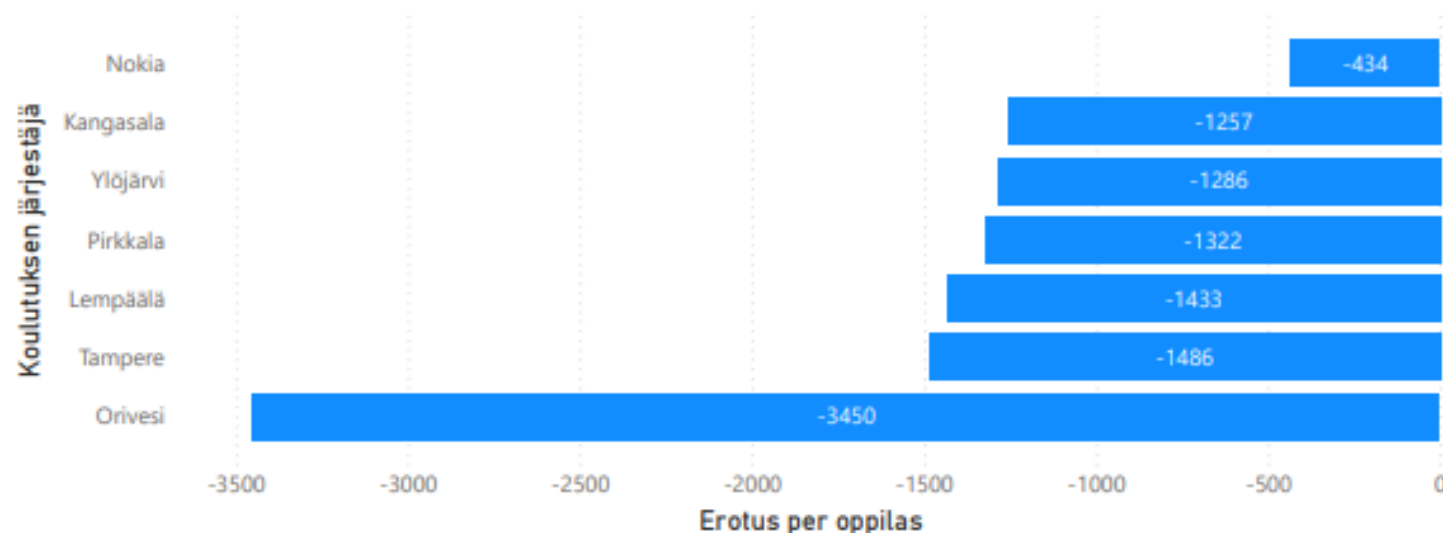
Koulutuksen järjestäjät saavat lukiokoulutuksen järjestämiseen valtionosuusrahoitusta. Tällä raporttivuonna tarkastellaan kustannusten ja valtionosuusrahoituksen suhdetta.

Kustannukset sisältävät myös kiinteistöjen rahoituskustannukset, jotka eivät ole mukana valtionosuusjärjestelmän rahoituspohjassa. Julkisten toimijoiden kustannukset eivät sisällä arvonlisäveroa.

Onnetus ja kulttuuriministeriö muöntää luvan lukiokoulutuksen

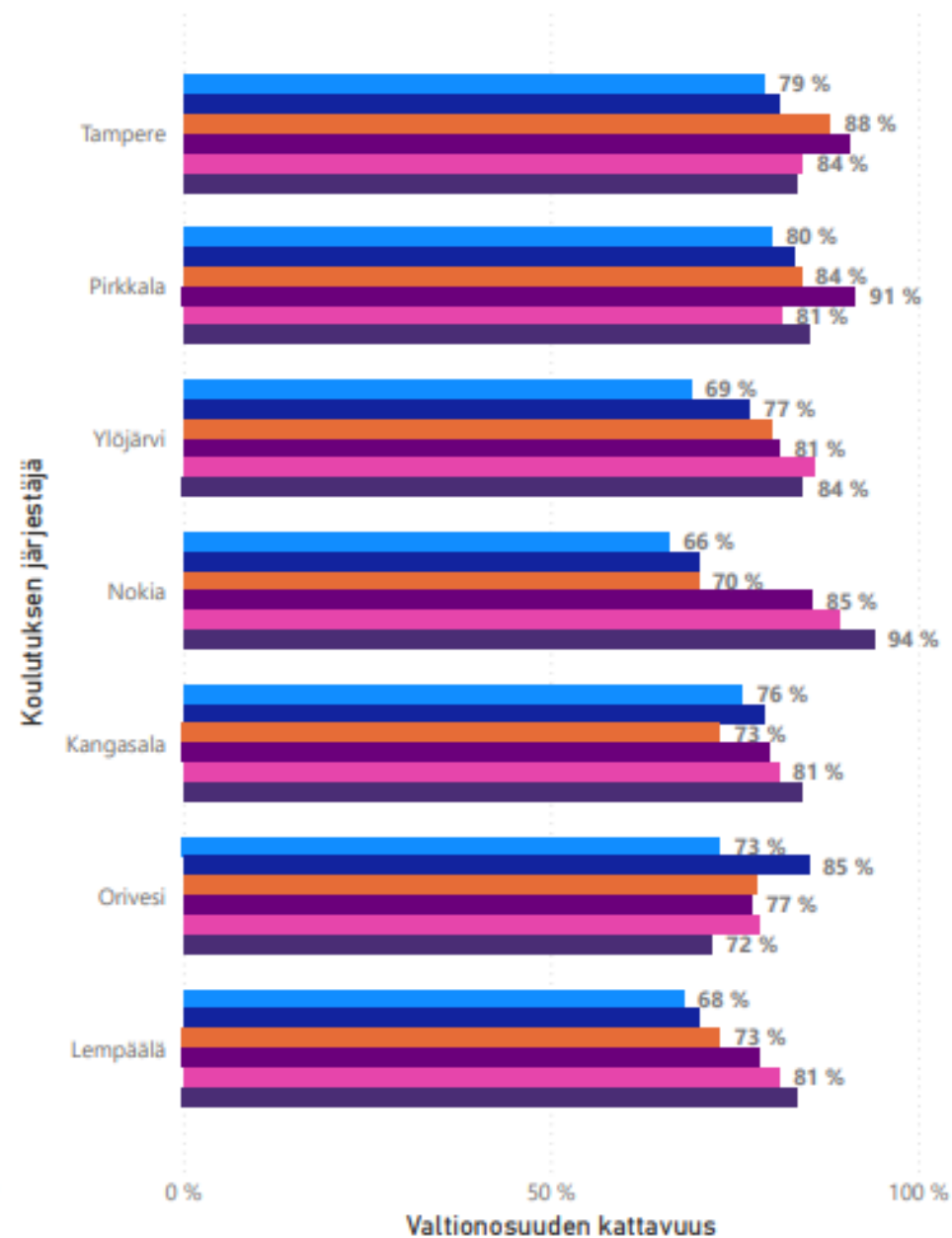
Vuosi	Koulutuksen järjestäjä	Kustannukset yhteensä	Valtionosuus	Erotus
2019	Kangasala	3930841	3306488	-624353
2020	Lempäälä	3873820	3238983	-634837
2021	Nokia	4060601	3821525	-239076
2022	Orivesi	1903117	1367173	-535944
2023	Pirkkala	2243804	1908262	-335542
2024	Tampere	39365543	32811472	-6554071
2024	Ylöjärvi	4415550	3721595	-693955
2024	Yhteensä	59793276		-9617778

Oppilaskohtaisen valtionosuuden ja kustannusten ero

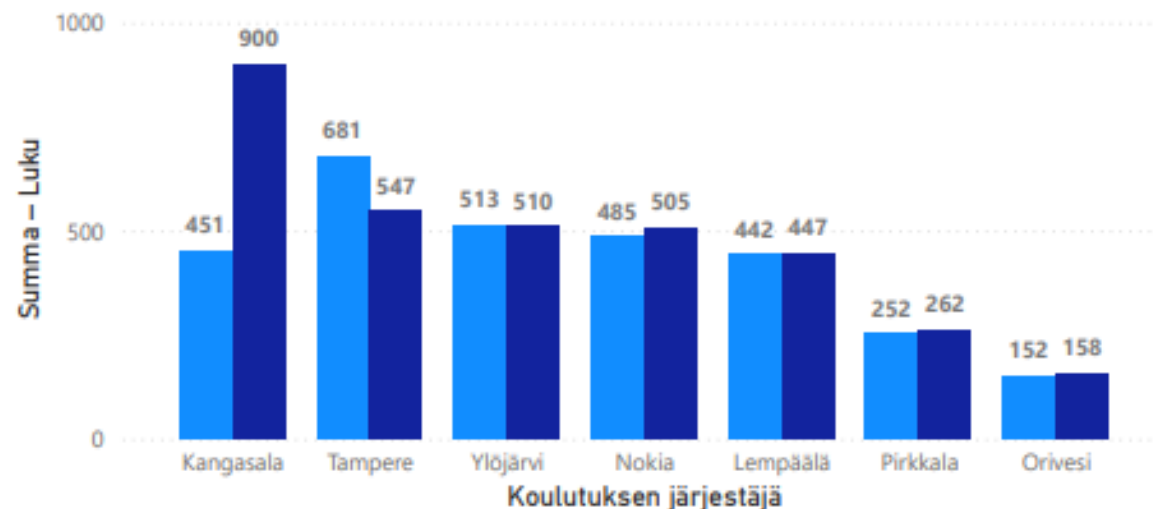
Valtionosuuden kattavuus

Vuosi 2019 2020 2021 2022 2023 2024

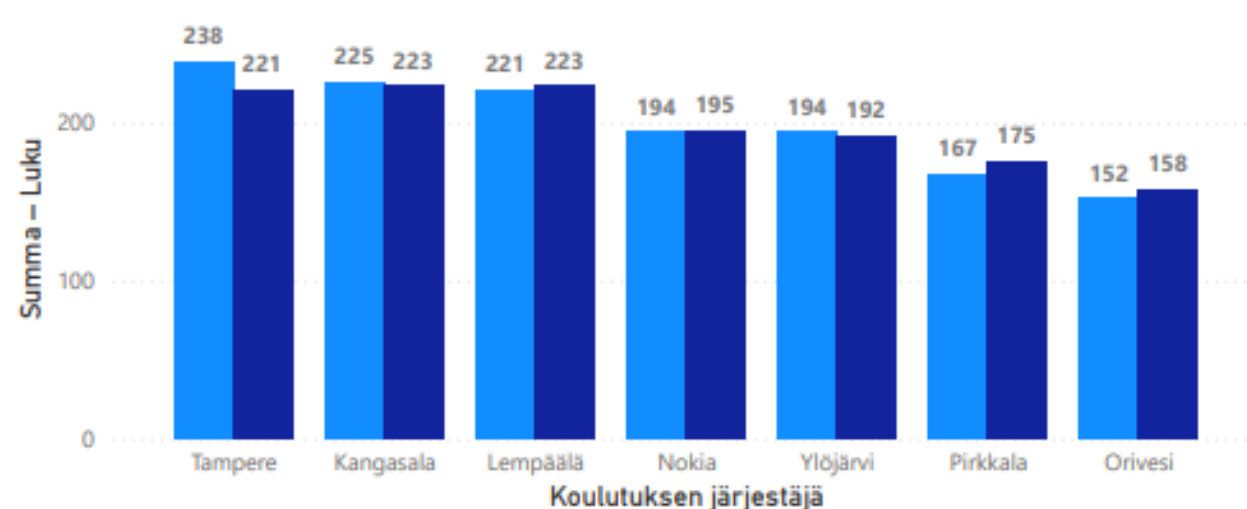
Oppilaat per erityisopetuksen resurssi, henkilötyövuosi

Vuosi ● 2023 ● 2024

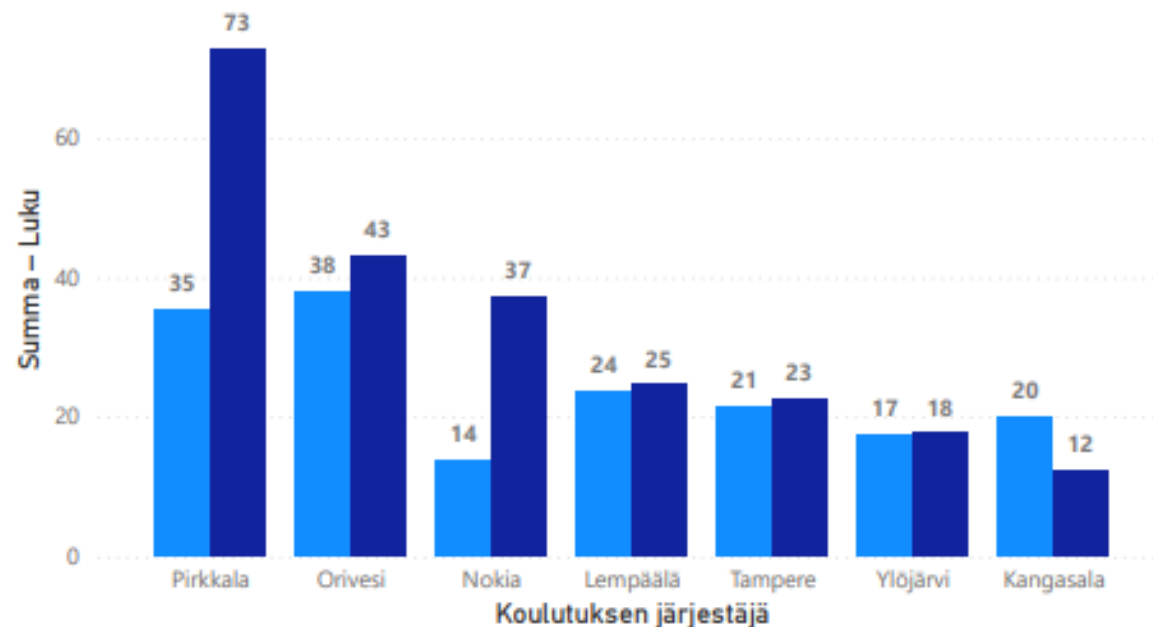
Oppilaat per opinnonohjauksen resurssi, henkilötyövuosi

Vuosi ● 2023 ● 2024

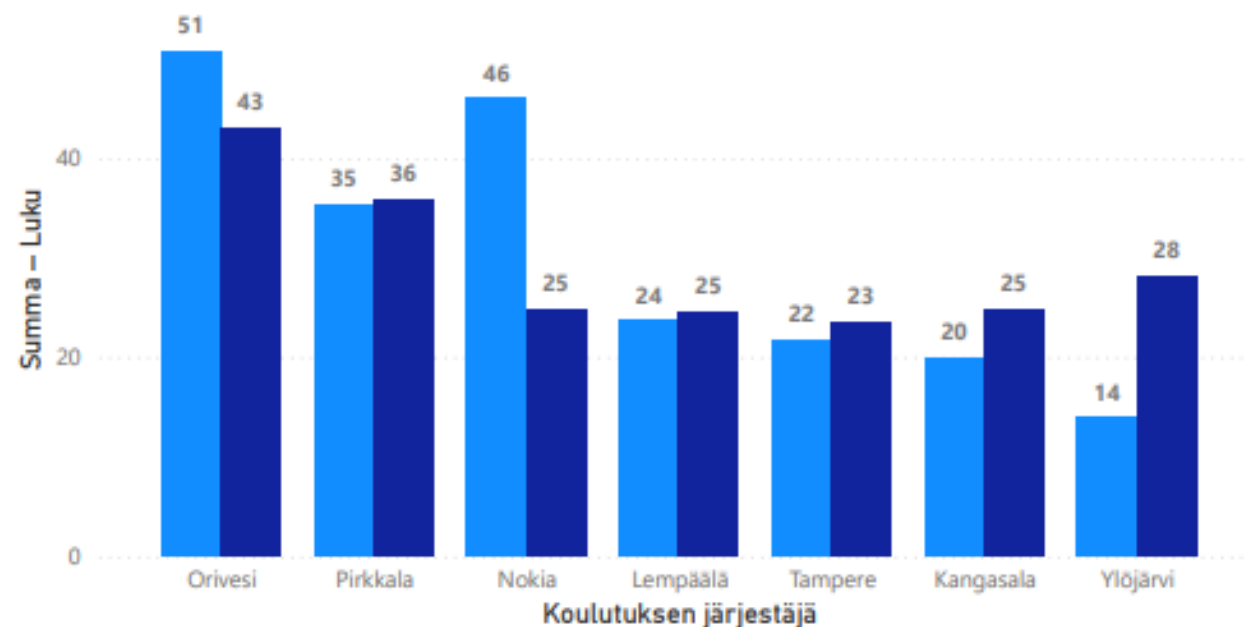
Oppilaat per kuraattoriresurssi, viikkotunti

Vuosi ● 2023 ● 2024

Oppilaat per koulupsykologiresurssi, viikkotunti

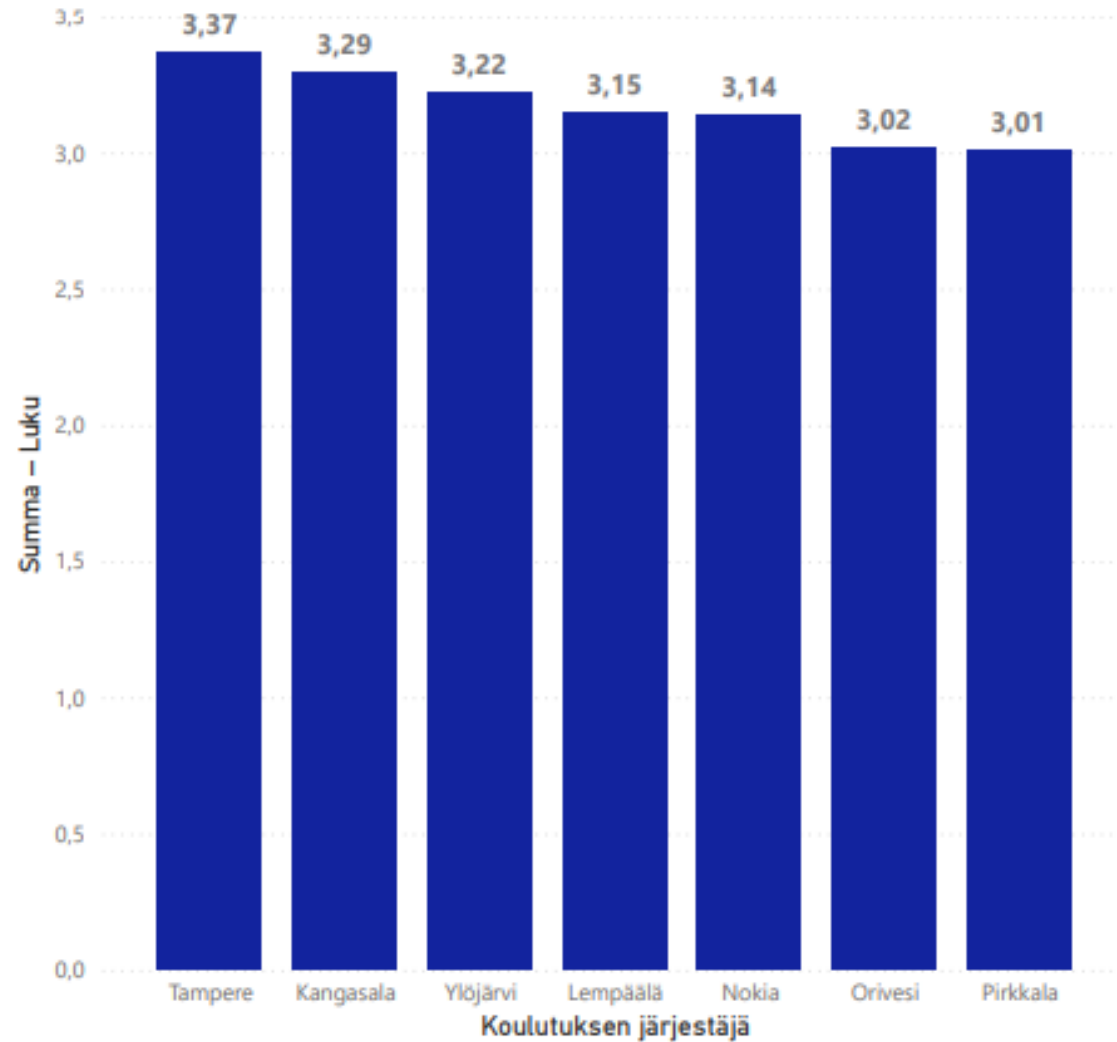
Vuosi ● 2023 ● 2024

Opiskeluajan kehittyminen koulutuksen järjestäjän mukaan, ja negatiivisten keskeyttäjiä osuus oppilasmäärässä-

Keskimääräinen opiskelu-aika

Vuosi ● 2024

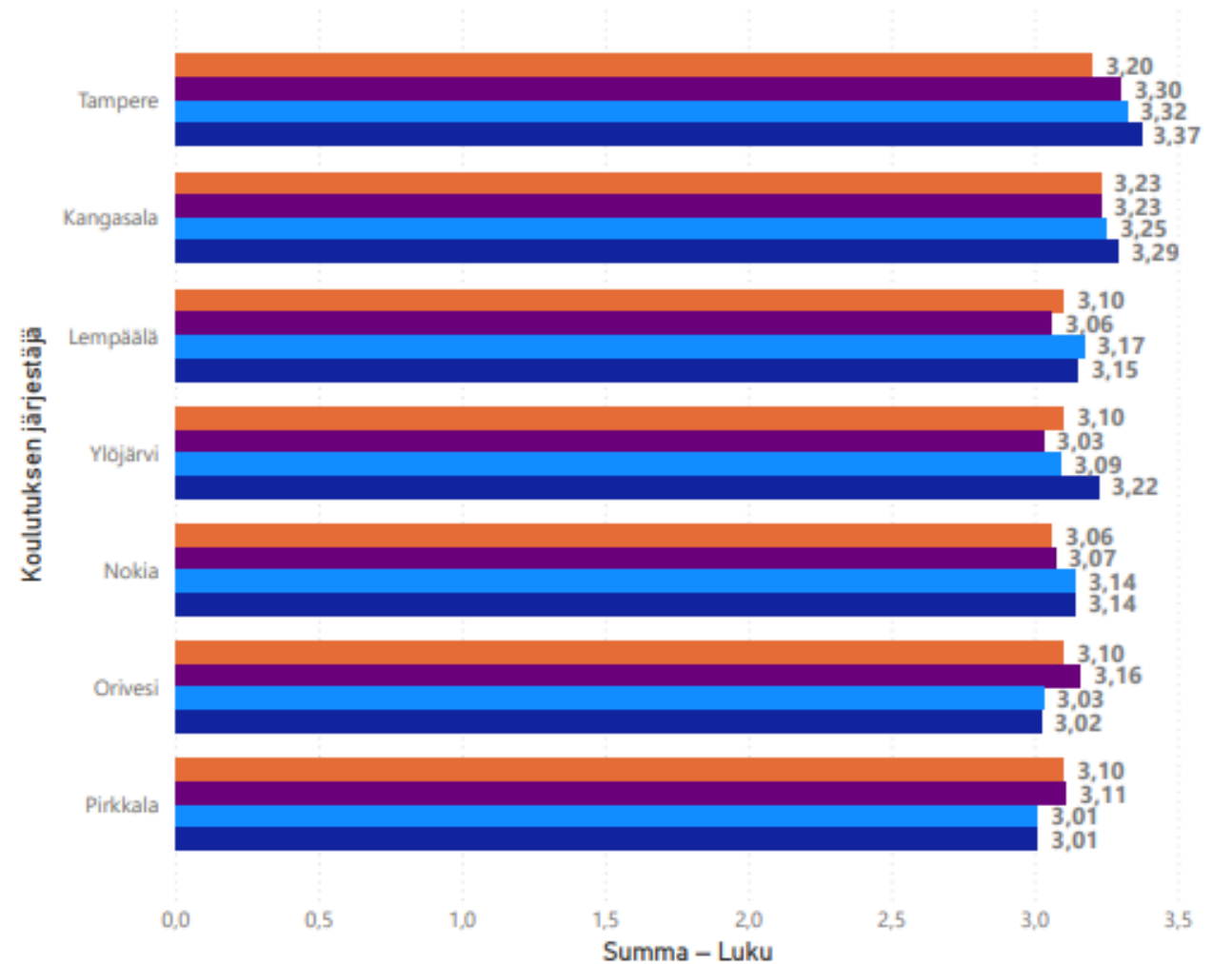

Negatiivisten keskeyttäjiä osuus oppilasmäärässä

Koulutuksen jä...

Keskimääräisen opiskeluajan kehitys

Vuosi ● 2021 ● 2022 ● 2023 ● 2024

Yhteenveto

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Lukiokoulutuksen opiskelijamäärä kasvoi kuntien järjestämisluvalla toimivissa lukioissa lähes 300 opiskelijalla edelliseen vuoteen verrattuna
- Opiskelijoiden pendelöinti on vahvinta Tampereen lukioihin, Kangasalla, Nokialla ja Pirkkalassa lukio-opiskelijoista valtaosa on oman kotikunnan nuoria.
- Lukiokoulutuksen kokonaiskustannus opiskelijaa kohden oli kaupunkiseudun kunnissa keskimäärin 8735 euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 4,5%.
- Valtionosuuksien kattavuus on pysynyt edellisvuoden tasolla. Kuntien asukasperusteinen rahoitusosuus oli 95,37 euroa ja vuonna 2025 se on 100,52€.
- Kuraattori- ja koulupsykologipalvelut olivat toista vuotta Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestämiä. Etenkin kuraattoripalveluiden resursoinnissa oli huomattavia kuntakohtaisia vaihteluita.
- Opiskeluajat ovat edelleen keskimäärin pidentyneet, mutta osassa kunnista opinnot suoritetaan lähes kolmen vuoden tavoiteajassa.